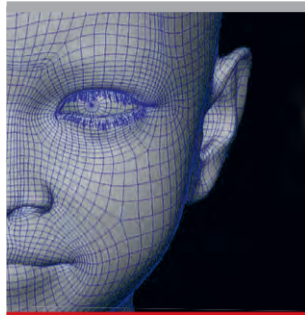

Mare

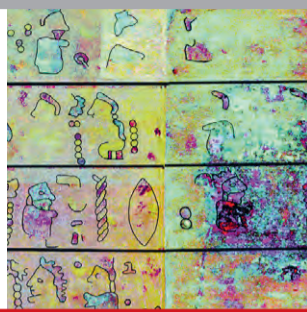
**'Diversiteit is er nu
eenmaal, dus haak in'**

Pagina 8

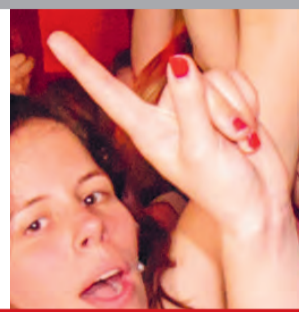
**Virtueel lokmeisje
Sweetie spoort
pedofielen op. Mag dat?**

Pagina 3

**Eeuwenoude boeken
ontcijferd door het
scheren van een jaguar**

Pagina 7

**SSR viert haar 115e
verjaardag met een
muzikfestival**

Pagina 9

Wordt de opbrengst van het leenstelsel ook echt in onderwijs geïnvesteerd, zoals beloofd?

Het was de grote belofte bij het afschaffen van de basisbeurs: de opbrengst zou uitsluitend worden gebruikt om het onderwijs te verbeteren. Maar hoe staat het daar een jaar later mee? De Leidse universiteit doet er geheimzinnig over.

WAT IS ER GEBEURD? Minister Bussemaker van Onderwijs schafte de basisbeurs af en voerde het leenstelsel in. Het plan werd gepresenteerd als investering in het hoger onderwijs maar was feitelijk een bezuinigingsoperatie. Het schrappen van de basisbeurs levert geld op, maar het duurt nog een tijd voordat het ministerie dat kan uitgeven: pas in 2018 komt er geld uit Den Haag. De universiteiten kregen de opdracht tot die tijd de hoge bedragen voor te schieten.

Nog een toezegging: de medezeggenschap zou meer macht krijgen om te zorgen dat bestuurders wel degelijk gingen investeren in zaken die ten goede komen aan het onderwijs. De universiteitsraad kreeg instemmingsrecht op hoofdlijnen van de begroting. Maar vanaf het

begin is er verwarring geweest over de gevolgen van Bussemakers besluit. Over het deel van de begroting waarover de universiteitsraad instemmingsrecht kreeg, kwam redelijk snel overeenstemming. Maar het was onduidelijk of de faculteitsraden dat recht ook kregen.

Toen het faculteitsbestuur van Sociale Wetenschappen besloot het instemmingsrecht alvast te verlenen, stak het college daar een stokje voor. Na de nodige ophef en Kamervragen kregen de faculteitsraden dat recht alsnog. Maar niet iedereen zat daarop te wachten. Bij Rechten was er geen belangstelling voor. Studenten in de raad wilden liever uitleg over hoe je een begroting moet lezen. 'Als we het niet begrijpen, kunnen we er ook weinig over zeggen,' merkte een studentraadslid op.

OM HOEVEL GELD GAAT HET? De universiteit heeft voor de periode 2015-2017 tien miljoen euro in de pot studievoorschot gestopt. In eerste instantie ging zeven miljoen naar de faculteiten. De rest wordt uitgegeven door het college van bestuur, was het plan. Maar na aandringen van de universiteitsraad werd er nog

eens 1,8 miljoen overgeheveld naar de faculteiten. In totaal gaat het dus om 8,8 miljoen.

Tijd voor de volgende verdeeltruc: niet alle faculteiten zijn even groot. De toewijzing van het geld is gekoppeld aan het aantal studenten. Geesteswetenschappen heeft de meeste studenten en ontvangt 2,6 miljoen. Archeologie is het kleinst en krijgt een ton.

Het voorschot dat de universiteit voor het ministerie moet ophoesten, slaat een flinke deuk in de begroting. Dit jaar komt de universiteit uit op een tekort van meer dan drie miljoen euro. Het jaar daarop loopt dat op tot 7,3 miljoen in de min.

WAT DOEN DE FACULTEITEN?

Bussemaker wil dat al de studievoorschotmiljoenen geïnvesteerd worden in kleinschalig en intensief onderwijs, meer aandacht voor aan onderwijs gerelateerd onderzoek en talentenprogramma's, en modernisering en digitalisering van studiefaciliteiten, zo schrijft ze in de Strategische Agenda van het ministerie.

De universiteitsraad eist ook dat zestig procent van het geld aan het kleinschaliger maken van het on-

derwijs wordt besteed. De faculteiten maakten vervolgens bestedingsplannen waarin staat welke zaken zij met het studievoorschot gaan betalen.

Alleen: het is niet bij alle faculteiten duidelijk dat er al voor dit en volgend jaar zo'n plan moet zijn, zo blijkt als *Mare* de plannen opvraagt. Wiskunde en Natuurwetenschappen laat weten dat de voorinvestering studievoorschot pas speelt in 2018. Dat is echter niet het geval.

Ook vreemd: het Leids Universitair Medisch Centrum doet niet mee met de voorinvestering studievoorschot. Volgens universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke 'zitten zij in een andere financieringssysteem'. Maar dat is opvallend, want geneeskundestudenten en studenten medische biologie krijgen ook geen basisbeurs meer.

Andere faculteiten hebben hun plannen al wel klaar. Die zijn in veel gevallen al besproken met de faculteitsraad. Op 6 juli heeft de raad van Geesteswetenschappen zelfs al ingestemd met het bestedingsplan.

Hoewel het openbare stukken betreft willen vreemd genoeg niet alle faculteiten die plannen met *Mare*

delen. 'We kunnen meer over dit onderwerp zeggen als de begroting bij de universiteitsraad voorligt', laat Van Overbeeke weten. 'Dat zal eind november, begin december zijn.'

De stukken van de faculteit in Den Haag waren zelfs eerst aan *Mare* toegezegd door het faculteitsbestuur, maar blijven nu toch nog geheim. Hierdoor ontstond de vreemde situatie dat er maandag in de Haagse faculteitsraad tijdens een openbare vergadering werd ingestemd met een bestedingsplan dat niet beschikbaar was voor de publieke tribune.

WAAR GAAT HET GELD HEEN? Het college van bestuur spendeert haar 1,2 miljoen aan de verruiming van de openingstijden van de UB, een vurige wens van de studenten in de universiteitsraad. Ook investeert het college in taalcursussen Engels en Nederlands. Verder gaat er geld naar een project dat studenten beter voorbereidt op de arbeidsmarkt.

Van de facultaire plannen zijn alleen die van Archeologie, Geesteswetenschappen en Sociale Wetenschappen beschikbaar. **VB**

> Verder lezen op pagina 5

Scriptieprijs voor studie Zwarte Piet

Student Esther Mangelsdorf onderzocht reacties op Zwarte Piet en won de Ben Pauw Scriptieprijs. 'Ik moest mensen geruststellen.'

Pagina 3

Ontgroening: geen nieuwe afspraken

Het college van bestuur ziet geen reden om afspraken over ontgroeningen aan te passen en gelooft studentenverenigingen 'op hun blauwe ogen'.

Pagina 4

Nieuwe collegezalen in Den Haag

Studenten van de faculteit van Governance en Global Affairs in Den Haag krijgen volgend jaar niet langer college in het Diligentia-theater en de Kloosterkerk.

Pagina 5

Taakstraf voor opruiende tweets

Leidse bestuurskundestudent Shabir Burhani is veroordeeld tot 240 uur werkstraf en een maand voorwaardelijke gevangenisstraf voor beledigende tweets.

Pagina 5

Bandirah Pagina 12

NJET

DOOR FRANK PROVOOST Gefeliciteerd met uw aankoop! De beste beslissing van uw leven is bijna gereed voor gebruik. Met NJET maakt u korte metten met begrotingstekorten en over-tollige uitgaven. Wij van de geelblauwe brigade houden van Scandinavische degelijkheid en garanderen u daarom maximaal bestuurlijk succes en optimaal politiek opportunisme, mits u zich houdt aan onze gebruiksaanwijzing. Dus voordat u uw nieuwe machtspositie maximaal kunt uitbuiten, lopen we eerst even samen door ons zevenstappenplan.

Een belangrijke waarschuwing vooraf: in tegenstelling tot wat u van ons gewend bent, gaan we dit keer niets in elkaar zetten. NJET! In plaats van bouwen, gaan we vandaag slopen. Onthoud: geen genade! En mocht u onderweg toch nog last krijgen van gewetenswroeging, denk dan aan ons beroemde spreekwoord: wie Zweedse gehaktballetjes wil draaien, moet eerst vlees vermalen!

1. Zoek een prooi. Alles begint bij een gemakkelijk doelwit. Iedereen heeft altijd de mond vol over het belang van onderzoek en onderwijs. Maar hoe vaak komen die beleefde pennenlikkers nu eigenlijk in opstand? Zelfs een net gelauwerde Nederlandse Nobelprijswinnaar vraagt nog braaf om meer geld voor fundamentele wetenschap in plaats van een verpletterend *jaccuse* uit te brullen. Geef toe: dan is een basisbeurs voor achttienjarige schrappen natuurlijk kinderspel.

2. Bezuinig het weg. Maar noem dat ombuigen. Of nog beter: kaap de slogan die al jaaaan wordt gebezigd door de bruingeribfluweelde en rozegepolode VVD'ers met de allerheetste aardappels in hun kelen. Studeren is voortaan – komtie – ‘investeren in jezelf’. Onthoud die term, die komt straks nog van pas bij punt 4.

3. Provoceer. Hét middel om protesten preventief in de kiem te smoren. Zeg dat er zich onder de hooggeschoolde jeugd te weinig ‘competente rebellen’ bevinden. En geloof het of niet: afgezien van een paar heetgebakerde hoofdstedelingen zal er niemand reageren.

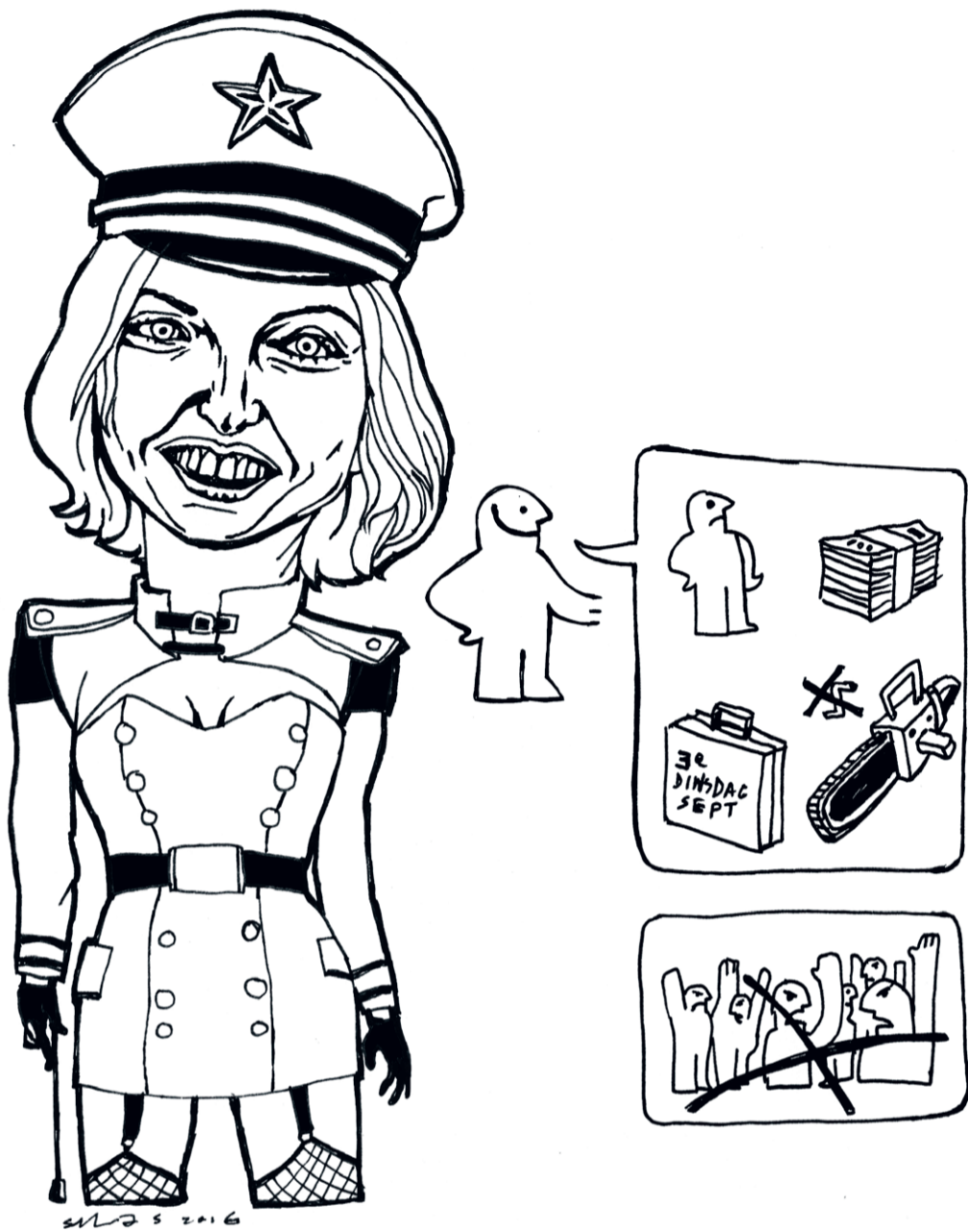
4. Maak loze beloftes. (Let op! Alleen toepassen indien nodig!) Al die miljarden bezuinig je niet weg zonder slag of stoot. Verzin een list. Zeg dat hun ‘investering’ (daar is-ie weer!) uitsluitend zal worden besteed aan ‘inspirerend’ en ‘excellent’ (vergeet die woorden niet) onderwijs. Zeg ook iets als: ‘Jullie hebben er recht op’.

5. Zadel anderen op met jouw probleem. Wie dat gaat controleren? De studenten zelf natuurlijk! Claim dat de studenten inspraak krijgen op de begroting. Flirt desnoods in de Kamer met het idee van een student-assessor in de colleges van bestuur. Het gaat immers om ‘hun’ geld.

6. Sit back & relax. Hoe dat verder allemaal echt wordt geregeld, zal je een zorg zijn. Dat zoeken de universiteiten zelf maar uit. En kijk ze eens worstelen: studenten krijgen wel inspraak/toch niet/nou ja... een beetje dan/o jammer de termijn daarvoor is al voorbij/etc. Geniet van bestuurders die de toch niet aan onderwijs gespendeerde centen zogenaamd proberen te verantwoorden (z.o.z.). Ontspan en besef: Niet. Mijn. Probleem.

7. Mission accomplished! Proficiat! Terwijl de universiteiten doormodderen, kunt u een tweede ambtstermijn overwegen in een volgend kabinet. Is dat politiek onhaalbaar, of beknelt die betuttelde Balkenendenorm u te veel in uw persoonlijke ontwikkeling? Geen nood: schud dan uw laatste ideologische veren af en ga vorstelijk uitbuiken met een welverdiend commissariaat.

Hulp nodig? Winkel dan vrolijk verder! ([Klik hier](#) voor onze Wim Kòk!)

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marleen van Wesel h.van.wesel@mare.leidenuniv.nl
Mede werkers
Femke Blommaert · Mattijn de Groot · Holger Gzella ·
Marit de Roij · Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) · Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) · Birgül Açıksöz · Joline Cramer ·
drs. Bart Funnekotter · drs. Malou van Hintum ·
mr. Folkert Jensma · Merian Kuipers · Josephine Say ·
Prof. dr. Nico Schrijver · Marieke Vinkenoog ·
Dr. Hans Vollaard · Christian van der Woude
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25. Ter controle gaag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen
Alleen schriftelijk met postwikkelt.
Klachten en opmerkingen over de toezending van *Mare* 071-5277272.
ISSN 0166-3690

Column

Knielen voor The Donald

Ik woon nu zo'n zeven maanden in Amerika, en al die tijd is er één onderwerp waar ik dolgraag over wil schrijven, maar al zeven columns mijn vingers niet aan heb durven branden: Donald Trump.

Hij is fantastisch. Hij is verschrikkelijk. En hij is verdomd moeilijk om in proza te vangen.

Niet dat er niets te vangen valt. Integendeel. Maar er is al zo veel over de beste man geschreven dat elk mogelijk standpunt of verhaallijn bij voorbaat cliché is. En dan zou ik natuurlijk het liefst nog en passant een scherpe analyse van Wilders en het Nederlandse populisme uit mijn mouw schudden. Moeilijk, maar hopelijk niet onmogelijk.

Ik heb uitgebreid onderzoek gedaan. Ik zal met jou, geliefde *Mare*-lezer, een uniek stukje inzicht delen. Een invalshoek die – zo ver ik weet – nog niemand heeft ontdekt.

Om tot die ingeving te komen moest ik diep door de drek gaan. Van *Fox News* en *National Review* tot aan *Breitbart* en *Infowars*. Maandenlang heb ik dagelijks een uur of twee besteed aan het doorspitten van de Republikeinse pers. Ik heb een ultra-rechtse Texaanse professor naar Yale gehaald en uitgebreid gediscussieerd over het wel en wee van de Libertarische beweging, de Tea Party en de gebroeders Koch, de kwaadaardige oliemiljardairs met wie deze professor bevriend is.

Ik ben op roadtrip gegaan door Pennsylvania, waar de kolonijnen al tientallen jaren zijn gesloten en de Trump supporters al om elf uur 's ochtends in verlepte kroegen aan het bier zitten. Uiteindelijk wilde ik zelfs naar een Trump-rally gaan. Maar ik kon mezelf niet zo ver krijgen geld aan die man te geven, dus ik heb er een aantal online bekeken. Handig via zijn Facebookprofiel gelivestreamed.

Via die streams ontdekte ik dit: dat The Donald zijn rally's stevast eindigt met het Rolling Stones-nummer 'You can't always get what you want'. Nu is dat, gezien zijn historische lage positie in de peilingen, op zichzelf natuurlijk al opzienbarend.

Maar dit nummer wordt ook nog eens gebruikt in de

fantastische openingsscene van de tv-serie *Californication*, waarin de hoofdpersoon oraal bevredigd wordt door een non. 'Something tells me it's not going to suck itself, Hank.'

Dat lijkt mij een interessant en uitermate belangwekkend verband. Na uitgebreide analyse van al zijn Twitter-tirades (zie voor een duizelingwekkend overzicht het *New York Times*-artikel 'The 282 People, Places and Things Donald Trump Has Insulted on Twitter') kan ik conclusies trekken en interpretaties geven en met wetenschappelijke zekerheid vaststellen dat Trump zich na een rally stevast terugtrekt in zijn privévliegtuig, waar hij genoegzaam zijn ogen sluit en zijn kleine handjes achter zijn opgeblazen oranje hoofd samenvouwt en zich voorstelt hoe Hillary Clinton, de linkse pers en de ganse wereldbevolking in een nonnenhabit door de knieën gaan om op Trump z'n kleine piemel te sabbelen.

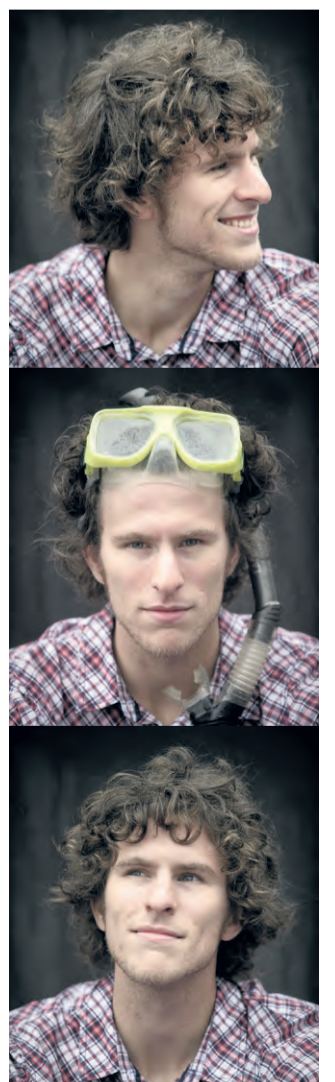
Zoals ik al aankondigde, een uniek stukje inzicht.

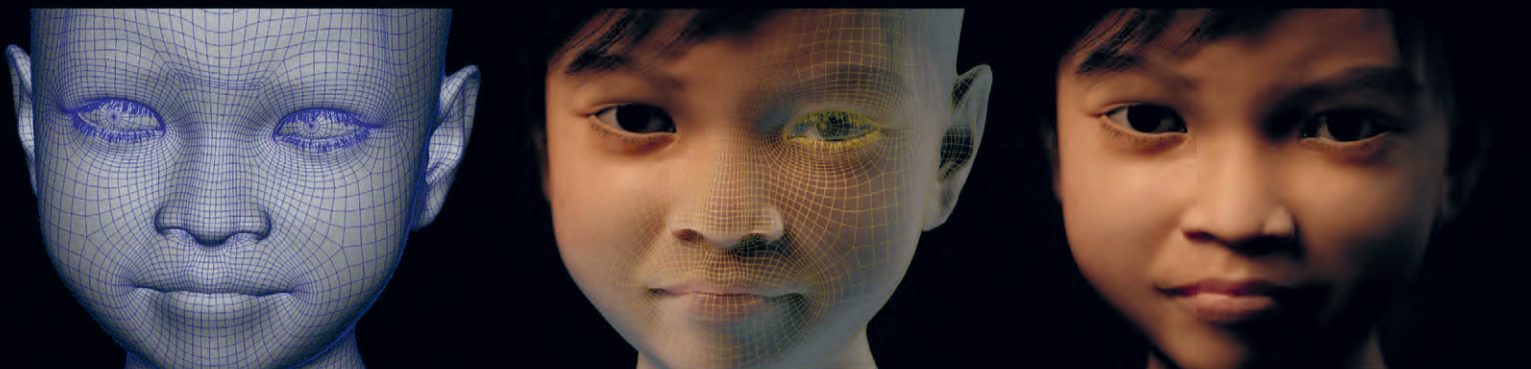
Wat ik ook heel duidelijk hoor als ik naar de rally's luister, en dan niet naar de semi-samenhangende toespraken zelf, maar naar het enthousiast bulderende publiek, dan krijg ik duidelijk het gevoel, het onderbuikgevoel, dat de hele verkiezingscampagne van Trump maar om één ding draait. Natuurlijk heeft Trump het over lagere belastingen en nieuwe banen en vriendjes worden met Rusland. Maar het publiek wordt pas echt enthousiast als hij over deportatie begint. Deportatie van illegale immigranten. Deportatie van moslims. Deportatie van alles wat niet blank, Amerikaans en Christelijk is.

En dan een enorme muur bouwen zodat ze nooit meer binnen komen. Voor gratis, want Mexico betaalt.

Kortom, de enthousiaste Trump-aanhanger is niets meer dan een ordinaire racist. En dan ook nog eens een gierige. Wat dat betreft zijn The Donald en De Wilders twee handen op een buik.

BENJAMIN SPRECHER promoveerde onlangs bij het Centrum voor Milieuwetenschappen in Leiden en is nu postdoc in Yale

Veroordeeld door algoritmen

Avatar Sweetie lokt pedofielen in de val, maar niet in Nederland

Mag je pedofielen oppakken na ze met een virtuele avatar te hebben verleid? Jurist Bart Schermer zocht het uit. 'Het hebben van een fantasie is natuurlijk niet strafbaar.'

DOOR VINCENT BONGERS 'Elke dag zit ik voor de webcam en moet ik met mannen praten. Ze vragen of ik mijn kleren uittrek. Ze trekken zelf ook hun kleren uit, en spelen met zichzelf. En ze vragen mij om met mijzelf te spelen. Maar wat ze niet weten is dat ik niet echt ben...' Aldus "Sweetie", een meisje van tien uit de Filipijnen.

Ze is een virtuele avatar, ontwikkeld door kinderrechtenorganisatie Terre des Hommes. 'Ze is zeer succesvol in het ontmaskeren van pedofielen die betalen om haar seksuele handelingen te laten verrichten voor de camera', zegt universitair hoofddocent Bart Schermer die onderzoek doet naar privacywetgeving, internetregulering en cybercrime.

In een paar maanden tijd lukte het om via sociale netwerken achter de gegevens van duizenden ontuchtplegers te komen. De inzet van de chattende avatar heeft al geleid tot de veroordeling van vijf mannen, aldus Terre des Hommes. Maar niet in Nederland.

Schermer: 'Achter Sweetie 1.0, om haar zo maar even te omschrijven, gaan mensen schuil. En deze personen kunnen natuurlijk maar een beperkt aantal chats afhandelen met types die webcamseks willen. Terwijl het probleem echt massaal is, het gaat om honderdduizenden gevallen. Er is simpelweg niet genoeg mankracht om dat op te vangen. De oplossing is om een computer de gesprekken te laten voeren. Chatbots zijn verfijnd genoeg om te reageren op een persoon die webcamseks wil. Sweetie 2.0 is dus helemaal virtueel.'

Maar wat zijn de juridische implicaties hiervan? Terre des Hommes vroeg daarom juristen uit Leiden en Tilburg om dat voor een flink aantal landen uit te zoeken. 'Het blijkt dat in de Nederlandse wetgeving de inzet van Sweetie problematisch is', zegt Schermer. 'Ons strafrecht is sterk daadgericht. Een verdachte moet alle elementen die in de delictomschrijving staan ook daadwerkelijk hebben uitgevoerd. In ons strafrecht draait het in zedenzaken om ontuchtige handelingen met personen van onder de achttien. En daar kom je met Sweetie in de knel. Zij is namelijk geen echt persoon. Het is onduidelijk of het hebben van webcamseks met een virtueel mens eigenlijk wel strafbaar is in Nederland. In andere landen is er meer ruimte om iemand te bestraffen voor de intentie om iets te gaan doen. In Canada en Australië is het bijvoorbeeld voldoende als de dader denkt dat hij chat met een

echt kind.

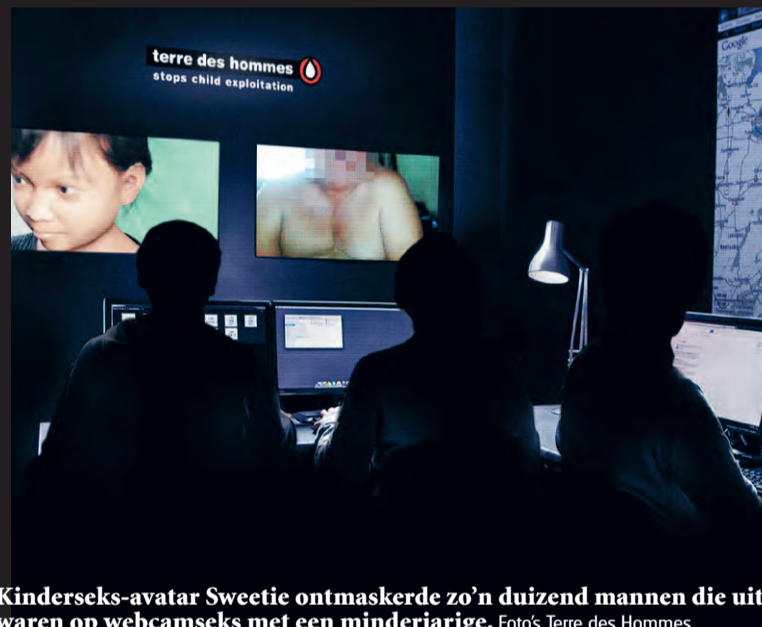
Een ander belangrijk punt is uitlokking. 'In Nederland mag je personen niet verleiden tot strafbare handelingen. De inzet van lokpuffers om pedofielen te vangen, is ook nog niet toegestaan. Er is wel een wetsvoorstel ingediend waarin dit wel mogelijk wordt. Maar het gaat dan om agenten die zich voordoen als puber en niet om computers die de gesprekken voeren. Als de wetwijziging wordt doorgevoerd los je het probleem rond Sweetie 1.0 op, maar rond versie 2.0 niet.'

Kortom: om Sweetie in Nederland te kunnen inzetten is een aanpassing van de zedenwetgeving nodig. 'Maar daar kleeft wel het gevaar aan dat iemand vervolgd wordt die een andere intentie had dan politie en justitie vermoeden. Het hebben van een gedachte, of een fantasie is op zichzelf natuurlijk niet strafbaar. Maar ik heb chats van Sweetie met pedofielen gezien, en als je die leest, dan is het duidelijk dat het om ontuchtige handelingen met een "kind" gaat. Maar er zijn scenario's te bedenken waarin dat veel minder helder is.'

Criminaliteit bestrijden met informatietechnologie brengt vaker problemen met zich mee, zegt Schermer. 'In bepaalde staten in Amerika wordt COMPAS gebruikt. Dat is een programma

waarin de kans op recidive bij een crimineel wordt berekend. Daders vullen een vragenlijst in, daaruit rolt een risico-inschatting die de rechter meeneemt in zijn oordeel. De rechtspraak is dus deels gebaseerd op algoritmen. Een van de kwalijke zaken hiervan is dat het bedrijf dat COMPAS maakt niet wil zeggen hoe hun algoritme werkt, want dat is bedrijfsgeheim. Er is dus geen controle op de informatie.'

Maar dat is niet het enige probleem. 'Het blijkt dat zwarte daders door de software een hogere risico-score krijgen toegewezen. Het algoritme is racistisch. Dat is natuurlijk eng. Etnisch profileren is al een probleem, maar dat manifesteert zich dan ook nog in zo'n programma. En mensen hebben de neiging om te denken: "De computer maakt geen fouten." Maar die computer wordt gevoed door mensen.'

Kinderseks-avatar Sweetie ontmaskerde zo'n duizend mannen die uit waren op webcamseks met een minderjarige. Foto's Terre des Hommes

Jagend klikvee en de privacy-paradox

Er is veel aandacht voor de gevaren die kleven aan het nalaten van digitale sporen op het internet en het delen van informatie op sociale netwerken. Schermer gaf er onlangs college over bij de Universiteit van Nederland dat door de NTR op televisie is uitgezonden.

'Als je je privacy wil beschermen, moet je van internet af.'

'Het is wat ik de privacy-paradox noem. Als je het mensen vraagt, vinden ze privacy best belangrijk. Maar ze willen maar al te graag gebruik maken van al die leuke sites. Dat laatste vinden ze toch belangrijker.'

'Ik ben overigens zeker geen activist die zich verzet tegen sociale netwerken een dergelijke. Ik ben ook partner bij het juridisch adviesbureau Considerati. En Facebook is een van onze klanten. Ik zit op Twitter en gebruik Facebook. Maar ik let wel op welke informatie ik deel. Ik vermeld bijvoorbeeld niet mijn geboortedatum op mijn Facebookprofiel. Zodat mijn verjaardag niet gekoppeld kan worden aan bepaalde andere data.'

'Het is ook helemaal niet zo erg dat bedrijven jouw gegevens gebruiken om gepersonaliseerde advertenties op je af te vuren. We willen zo graag gebruik willen maken van die leuke diensten zonder ervoor te betalen. Dan staat daar natuurlijk iets tegenover. Er bestaat niet zoiets als een gratis lunch.'

'Ik maak me meer zorgen over hoe overheden met gevoelige informatie omgaan. Met betrekking bijvoorbeeld tot belastingen en gezondheidszorg.'

'In mijn proefschrift uit 2007 was een van de stellingen dat privacy binnen twintig jaar niet meer bestaat. En

als je nu je privacy wilt beschermen, dan moet je van het internet af. Dat is niet reëel. Het is dus vooral belangrijk om in de gaten te houden welk spoor je achterlaat en wat je deelt.'

De pogingen die nu gedaan zijn door de overheid om privacy te beschermen zijn totaal mislukt.

'Ik heb me altijd fel verzet tegen de inmiddels geflopte cookiewet. Voornamelijk omdat deze niet werkt. Maar geluisterd werd er niet door de politiek. Als iemand die mooie rode sportschoenen op de Zalando-site wil dan laat die zich echt niet weerhouden door een cookiewaarschuwing. Je bent een jager en met enige ergernis klik je het scherm weg en koopt toch die sneakers.'

Maar wat werkt dan wel? 'Je kunt denken aan software waarin je zelf vastlegt welke informatie gevoelig is en die je niet wilt delen. Dan krijg je niet bij elke site een vervelende pop-up maar alleen een waarschuwing als er naar iets gevraagd wordt dat in conflict is met jouw database.'

'Mensen zijn klikvee, zo heb ik het met enige hyperbool wel eens omschreven. Niemand leest privacy-statements van Yahoo, Nu.nl of van de software die ze downloaden. Daar kan gerust in staan dat je je ziel aan de duivel verkoopt. Dat probleem is lastig op te lossen.'

Zwarte Piet

De Australische bestuurskunde-studente Esther Mangelsdorf onderzocht reacties van organisaties op Zwarte Piet en won daarmee de Ben Pauw Scriptieprijs. 'Ik moest mensen vaak geruststellen, merkte ik.'

Wat heb je precies onderzocht?

'Ik heb gekeken hoe én waarom Ahold – Albert Heijn dus –, gemeente Amsterdam en Platform Plenair Onderwijs reageerden op de Zwarte Piet-discussie. Het idee achter mijn onderzoek was dat ik wilde kijken hoe organisaties reageren op grassroots-bewegingen. Er is al heel veel onderzoek gedaan hoe zulke activistische organisaties hun doelen halen en hoe ze hun onderwerpen op de agenda zetten. Maar ik wilde juist weten hoe de andere kant reageert. De Zwarte Piet-discussie is een heel goed topic. Het is Nederlands, maar heeft ook een internationaal publiek bereikt. En het is heel tastbaar.'

En wat heb je gevonden?

'Ze hebben alle drie het uiterlijk van Zwarte Piet veranderd, maar op verschillende manieren: Platform Plenair Onderwijs ging niet de discussie aan, maar baseerde haar besluit op het College voor de Rechten van de Mens. Ze gingen dus uit van het oordeel van een andere organisatie. Ahold had juist een hele open reactie, waarbij ze het gesprek aan gingen met de voor- en tegenstanders. Dat geldt ook voor de gemeente van Amsterdam. Daarom was het heel moeilijk voor hen om een besluit te nemen. Het is in deze discussie bijna onmogelijk om een compromis te sluiten: het is ja of nee, er is bijna geen tussenweg.'

Waarom reageren organisaties eigenlijk verschillend?

'In mijn scriptie noem ik de rol van de media. Albert Heijn gaf geen reactie totdat journalisten aan de deur stonden en vroegen 'Wat gaan jullie doen?' Zo raakten ze betrokken. De aard van de discussie speelt denk ik ook mee. Het heeft zo'n impact dat het onmogelijk is om te negeren.'

Je hebt een onderwerp gekozen waar mensen heel heftig op reageren.

'Dat merkte ik ook wel tijdens mijn interviews. Ik moest mensen vaak geruststellen dat ik me niet wilde bemoeien met de discussie zelf. Ik wil het niet hebben over of Sinterklaas goed of slecht is, maar het juist objectief analyseren. Ik denk dat veel mensen slechte ervaringen hebben met de pers. Ze dachten dat als het in de media zou komen, het uit de hand zou lopen.'

Wat vind je van de discussie?

'Mijn vader is Nederlands, dus ik ben wel bekend met Sinterklaas. Ik ken Zwarte Piet ook al sinds mijn kindertijd. Ik accepteerde dat toen als onderdeel van een traditie en ik zag het nooit als iets racistisch. Ik denk dat dit voor de meeste Nederlanders ook geldt. Niemand heeft gedacht: 'Kom, laten we lekker discrimineren!' Dus als het dan opeens racistisch wordt genoemd, is dat confronterend.'

'Ik denk wel dat mensen steeds meer openstaan voor andere meningen. Ik vind de huidige oplossingen ook goed: het verhaal dat Zwarte Piet zwart is door de schoorsteen. Zo hou je Zwarte Piet, maar kan je de beledigende elementen eruit halen. Die mis je toch niet, dus het maakt niet uit.' **AK**

Nieuws

Meer eerstejaars

Door een hogere vwo-instroom en meer internationale studenten, is de instroom van eerstejaars bachelorstudenten aan universiteiten dit collegejaar met acht procent gestegen. Bijna 52.000 studenten schreven zich in, meldt de vereniging van universiteiten VSNU. In Leiden steeg het aantal eerstejaars bachelorstudenten ook, maar iets minder hard: 3,7 procent. Vorig collegejaar waren het er nog 4.497, nu 4.672. Het aantal studenten dat in Leiden aan een master begon steeg 9,7 procent: van 2.920 naar 3.232. In totaal staan er nu 26.537 studenten ingeschreven aan de Leidse universiteit: 16.912 bij een bachelor, 9.625 bij een master.

Nul procent rente op stufi

Het rentepercentage over de studieschuld daalt per januari 2017 van 0,01 naar 0 procent. Een opgebouwde schuld stijgt daardoor de komende vijf jaar niet meer. Na de laatste ontvangen studiefinanciering wordt de rente namelijk vastgesteld voor een periode van vijf jaar. Wie in januari begint met aflossen, of een nieuwe rentevaste periode ingaat, betaalt daardoor geen rente. Wie nu nog studiefinanciering ontvangt profiteert ook, want voor lopende leningen wordt het rentepercentage jaarlijks vastgesteld. Budgetvoorlichtingsinstituut Nibud kwam wel meteen met een waarschuwing. Studenten die geld lenen om mee te sparen, moeten oppassen voor de verleiding om het toch uit te geven. Bovendien heeft een hoge studieschuld gevolgen voor de maximale hoogte van een hypotheek.

7000 kaarten

Bijna tweehonderd vrijwilligers zorgden de afgelopen maanden ervoor dat 7000 oude kaarten van Nederlands-Indië gekoppeld werden aan Google Maps. Met een speciale app, genaamd *Maps in the Crowd*, worden de kaarten, die al gedigitaliseerd waren, naast de moderne kaartweergave van Google Maps gelegd. Dat is handig voor onderwijs en onderzoek. Het project was een initiatief van de Universiteitsbibliotheek en het KITLV. Iedereen had toegang tot de app. Uiteindelijk werkten 197 vrijwilligers mee. Zij worden bedankt op een openbare bijeenkomst op 17 november. Daar wordt ook bekend gemaakt welke tien vrijwilligers de meeste kaarten gekoppeld hebben.

Filmprijs

Met een filmpje met gletsjers, grotten, Vikingschepen, en ook een collegezaal, won Charlot Oltmans de juryprijs van de Study Abroad Festival-filmwedstrijd. Oltmans is student politicologie in Leiden, maar studeert momenteel aan de Universiteit van Oslo. Met 460 stemmen won Noor Ismail de publieksprijs. Zij ging naar China, naar het Zhejiang College of Traditional Chinese Medicine. Zij filmde onder meer accupunctuur, cupping, geneeskrachtige kruiden en tai chi. De Universiteit Leiden organiseerde het Study Abroad Festival deze maand voor het tweede jaar, voor studenten die zich willen oriënteren op een periode in het buitenland.

Apenfoto's

Recent nog een foto genomen van een orang oetan? Psychologe Mariska Kret wil hem graag hebben, en heeft een prijs van tweehonderd euro klaar liggen voor de beste. Voor een experiment is ze op zoek naar mensapenfoto's, vooral van orangs uit de Apenheul, Ouwehands of de dierentuinen van Keulen en Hamburg. In een experiment wil ze de mensapen foto's van emotionele of juist neutraal kijkende soortgenoten aanbieden, en kijken hoe ze daarop reageren. De winnende foto wordt dus niet alleen door Kret bepaald, maar ook door een deskundige jury van orang oetans. Foto's kunnen voor 1 december worden ingestuurd via MariskaKret.com.

Geen nieuwe afspraak ontgroening

Stolker vertrouwt verenigingen 'op hun blauwe ogen'

In Leiden zijn geen zwijgcontracten, ontgroeningsexcessen en bangalijsten, aldus de studentenverenigingen. Het college van bestuur ziet dan ook geen reden om het ontgroeningsconvenant aan te passen, bleek maandag tijdens de universiteitsraadsvergadering.

DOOR VINCENT BONGERS Twee weken geleden stelde personeelsraadslid Bart van der Steen van FNV Overheid een rondvraag over het ontgroeningsincident bij Vindicat in Groningen.

Hij haakte vooral in op een artikel dat op de NOS-site verscheen over dubieuze ontgroeningspraktijken die ook in Leiden zouden voorkomen. 'Ook bij Leidse verenigingen moeten nieuwe leden vóór de ontgroening zogenoemde zwijgcontracten ondertekenen. Er staat wel geen boete op, maar ze worden nog steeds ondertekend,' zei Van der Steen.

'In mijn tijd zijn dingen gebeurd waar we in mijn ogen mee naar de politie hadden moeten stappen,' citeerde Van der Steen vervolgens oudlid 'Lex' die aan het woord komt in het NOS-artikel. 'Bij de ontgroening is een jongen urenlang onder koud stromend water gezet. Hij raakte onderkoeld. Een ander brak zijn enkel en veel jongens hadden wonden in hun nek. Meisjes moesten rondlopen met een shirt met daarop "slet" en "hoer" geschreven.'

Van der Steen wilde weten wat het college van bestuur vindt van het ondertekenen van zwijgcontracten. Ook wilde FNV Overheid weten of het college van mening is dat het convenant in huidige vorm volstaat, 'of wil zij overwegen de inhoud ervan aan te scherpen?'

Rector Carel Stolker reageerde maandag op de vragen.

'Naar aanleiding van de ontwikkelingen rond Vindicat in Groningen

hebben we een gesprek gehad met de voorzitters van de vijf grote verenigingen en de PKvV. Het was een indringend gesprek. Er is in Leiden in 2008 een convenant met de verenigingen afgesloten. Daar is alles in geregeld dat je wilt regelen met betrekking tot de kennismakingstijd.

'Er staat in dat de hygiëne op orde moet zijn; dat vernedering niet is toegestaan en dat er geen geweld gebruikt mag worden. Er staat in dat er niets met dieren gedaan mag worden. Je vraagt je soms wel eens af van welke wereld, van welke planeet we komen als je het allemaal leest.'

Stolker: 'De voorzitters hebben gezegd dat ze zich strikt aan het convenant houden. In een aantal opzichten gaan ze zelfs verder dan het

convenant vereist. De verenigingen hebben ons verzekerd dat ze er alles aan doen om te voorkomen dat er dingen fout gaan.

'Ik heb ook gevraagd of er sprake is van zwijgcontracten. Die worden in Leiden niet getekend, misschien vroeger wel, maar nu niet meer. Als iemand ze heeft, ontvang ik ze graag. Het is wel de bedoeling, althans bij bepaalde verenigingen, dat je niet steeds twittert wat je allemaal overkomt. En waar je bent. Men weet wel waar je over moet spreken en waar je je mond over moet houden.'

'Er worden gruwelijke voorbeelden in het NOS-artikel genoemd,' vervolgde de rector magnificus. 'Als blijkt dat dit soort zaken wel gebeuren, gaan we er onmiddellijk

achteraan. Dat geldt ook voor de bangalijsten. Dan voeren we een stevig gesprek. Je kunt je ook voorstellen dat we korten op bestuursbeurzen. Dat hakt er flink in.'

Er zijn meer mogelijkheden. 'Sommige universiteiten denken erover om verenigingen te accrediteren, dus die helemaal door een commissie te laten doorlichten. In Leiden kiezen we daar niet voor. Ik keek de voorzitters in hun blauwe ogen en ik vertrouw hen. Maar als dat vertrouwen beschaamd wordt, dan leidt dat tot maatregelen. We zien geen reden om het convenant aan te passen. Maar we houden de vinger aan de pols.'

Leidse student gaat naar VN

De Leidse student Elian Yahye (18, internationale betrekkingen en organisaties) is op 24 oktober verkozen tot VN-jongerenvertegenwoordiger. De verkiezing werd georganiseerd door jeugdtraid NJR.

Jongerenvertegenwoordiger, wat houdt dat in?

'Ik ben de vertegenwoordiger van de VN voor jongeren, en de vertegenwoordiger van jongeren voor de VN, samen met een collega. Zij is mijn senior. We gaan hier allerlei projecten opstarten, en ik mag mee met de Nederlandse delegatie naar de zittingen van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, in New York. Daar laat ik de stem van de Nederlandse jongeren horen. 'Ik begreep dat ik moet rekenen op zo'n twintig tot dertig uur werk per week. Het wordt passen en meten, maar mijn studie kost me voorsnog niet heel veel moeite. En een jaartje uitlopen ook niet erg.'

Hebben andere landen ook jongerenvertegenwoordigers?

'Er zijn wel meer landen met jongerenvertegenwoordigers, maar het Nederlandse verkiezingssysteem is wel uniek. Ik moest een brief stu-

deren. Tien kandidaten werden uitgenodigd voor een gesprek. Vijf gingen er door naar een debatronde en de laatste twee moesten campagnevoeren. Filmpjes maken, flyeren, anderen mobiliseren en zorgen voor endorsements. Ik had er een van de burgemeester van Leiden.'

Je koos de positie van etnische en culturele minderheden als

profielings Thema. Waarom?

'Ik zie dat dat een belangrijk thema is. In Syrië bijvoorbeeld, daar is de positie van minderheden érg instabiel. Er zou wereldwijd meer aandacht voor moeten zijn. Maar ik wil als jongerenvertegenwoordiger zelf ook groepen die ver van elkaar afstaan verbinden. En de VN, die toch een beetje bekend staat als club voor hoogopgeleiden, wil ik verbinden

met achterstandswijken en boerendorpen.

'Zelf ben ik half Somalisch, half Nederlands. Met mijn campagne heb ik Leidse studenten aangesproken, maar er is ook een Somalische vrouw in Friesland flats langsgestaan voor mij. En Gert-Jan Segers, fractievoorzitter van de ChristenUnie, riep op Twitter op om op mij te stemmen.' **MVV**

Betàcomplex is te klein

De nieuwe Science Campus kampt nog steeds met problemen. Afgelopen zomer knapte een leiding van de sprinklerinstallatie, en kwamen meerdere verdiepingen blank te staan.

Het onderzoek naar de installatie loopt nog steeds, legde directeur bedrijfsvoering Dirkje Schinkelshoek uit tijdens de faculteitsraadvergadering van vorige week. Ze benadruk-

te dat de lege sprinklerleidingen niet betekenen dat er ook verhoogd brandgevaar is: de faculteit zet 24 uur per dag brandwachten in. Ook de sprinklers in de nieuwe parkeergarage kampen met problemen en moeten geheel vervangen worden: parkeren kan pas vanaf februari. Een ander probleem met de nieuwbouw laat zich lastiger oplossen: de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen is de afgelopen jaren

flink gegroeid, dus het is propfen met de studenten. 'We zullen de komende jaren huisvestingsproblemen blijven ondervinden,' aldus Schinkelshoek. Het huidige ontwerp voor de volgende nieuwbouwfase zou te klein zijn, dus het ontwerp moet opnieuw tegen het licht. De verwachting, gebaseerd op cijfers van het Ministerie van Onderwijs, is dat de studentenaantallen van de FWN tot 2023 zullen blijven stijgen. **BB**

Taakstraf voor opruiende tweets

Rechter: 'Uitspraken zaaien haat en zijn beledigend'

Leidse student Shabir Burhani is tot 240 uur werkstraf en een maand voorwaardelijke gevangenisstraf veroordeeld. Burhani stond twee weken geleden voor de rechter voor opruiing vanwege zijn uitspraken op sociale media over onder andere Leidse hoogleraar Afshin Ellian en ex-politica Ayaan Hirsi Ali.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN 'Het is een heel verhaal geworden', zegt de rechter. De uitspraak telt maar liefst zeventien pagina's.

Burhani werd voor vier uitspraken aangeklaagd. Zo twitterde hij in 2013, onder de naam Maiwand

al-Afghani, 'moge Allah de ongelovigen [Ellian en Hirsi Ali] bestraffen en laten lijden.' Vlak na de aanslagen op Charlie Hebdo schreef hij dat elke moslim in het westen op kan staan en jihad kan uitvoeren, net als de drie moslims in Parijs.

In 2015 schreef hij, in antwoord op een video van IS-strijders die homoseksuelen van een gebouw afgooien, dat 'IS gratis vlieglessen geeft in Raqqa' en dat 'alle homo's zich mogen aanmelden'. In een ander bericht noemt hij homoseksualiteit 'verwerpelijk en pervers'.

De rechtbank vond dat bij de eerste twee uitspraken bewezen sprake is van opruiing. Bij de zitting op 12 oktober verdedigde Burhani zich met de uitspraak dat hij niet het

woord 'lijden' – met een lange 'ij'-had bedoeld, maar het woord 'lijden'. 'Dat Allah ze in goede banen kan leiden.' De rechtbank verwierp deze verdediging: 'Het is volstrekt onaannemelijk en past niet bij de tekst.'

De opgelegde straf is aanzienlijk hoger dan het Openbaar Ministerie had geëist: tijdens de zitting op 12 oktober eiste de officier van justitie acht weken gevangenisstraf waarvan een maand voorwaardelijk.

Burhani kreeg in plaats daarvan 240 uur werkstraf. Het is de maximale duur van een werkstraf die is toegestaan in Nederland. Voor de maand voorwaardelijke gevangenisstraf geldt een proeftijd van twee jaar.

De ernst van de uitspraken hebben met name geleid tot de hoge straf. 'De uitspraken brengen haat en zijn beledigend, en u heeft er geen afstand van genomen.'

Daarnaast zegt de rechter rekening te hebben gehouden met 'de persoon': 'U komt naar voren als iemand die overtuigd is van zijn eigen gelijk, niet luistert en niet aanspreekbaar is.' Tijdens de eerdere zitting noemde hij Burhani al een 'slappeling', omdat hij onder druk wenselijke antwoorden zou geven en zijn principes zou verloochenen. Hij houdt vast aan deze uitspraak. De eigenschap 'baarde de rechtbank zorgen', zegt hij.

De rechter erkent wel dat Burhani geen strafblad had en dat hij zijn

toon op sociale media heeft gematigd sinds de aanklacht, en zegt dit te hebben meegenomen bij het vaststellen van de straf.

Burhani werd ook vrijgesproken van zijn uitspraken over homo's, omdat de rechtbank dit geen haatzaaiing achtte maar een uiting vanuit zijn geloofsovertuiging. 'De Grondwet geeft veel ruimte voor uitingen vanuit geloof', aldus de rechter. 'Maar dit moet u niet zien alsof u nu zomaar alles mag zeggen. Het blijft uiterst onfatsoenlijk en in hoge mate respectloos.'

Op zijn Facebookpagina zegt Burhani in hoger beroep te gaan tot hij volledig is vrijgesproken. Hij heeft twee weken om de uitspraak aan te vechten.

Studenten verlost van harde houten bankjes

Studenten van de faculteit van Governance en Global Affairs in Den Haag krijgen volgend jaar niet langer college in het Diligentiaattheater en de Kloosterkerk.

In het complex in de Wijnhaven dat binnenkort in gebruik wordt genomen zitten twee nieuwe collegezalen. Een met 548 stoelen, en een die ruimte biedt aan 312 studenten.

Jolanda Riel van het faculteitsbestuur liet onlangs tijdens de faculteitsraadvergadering wel weten dat de auditoria niet geschikt zijn voor het afnemen van tentamens. De tribune loopt op en dat werkt afkijken in de hand. De tentamens vinden dus buiten de Wijnhaven plaats.

Haagse studenten krijgen onder andere college in het Diligentiaattheater en de Kloosterkerk. In de kerk is volgens studenten in de raad niet genoeg plek, of het geluid is niet goed. Ook werd er in het verleden wel eens geklaagd over de harde houten bankjes. In de Wijnhaven vestigt zich onder andere het Instituut Be-

stuurskunde. Ook het nieuwe Institute of Security and Global Affairs en het Centre for Modern Urban Studies worden daar gehuisvest.

Er komt in de Wijnhaven ook een grote balie voor studentenzaken en de onderwijsadministratie vindt er onderdak. Het faculteitsbestuur en -bureau komen in de Schouwburgstraat. Samen met het Centre for Professional Learning, het Dual PhD Centre en het Centre for Innovation.

Het university college zit al in het gebouw aan het Anna van Buerenplein. De faculteit vertrekt uit het pand aan de Lange Houtstraat en uit de kantoren in Stichtage boven het Centraal Station.

De faculteit is nog op zoek naar een pand voor studentvoorzieningen, een Haagse variant op Plexus. Een plek om te vergaderen, mogelijk ook met sportfaciliteiten. De oplevering van Wijnhaven loopt volgens planning. De eerste groep medewerkers verhuist vanaf 28 november. Studenten volgen er vanaf begin februari 2017 hun eerste colleges. **VB**

Co-assistenten protesteren

Donderdag gaan de co-assistenten actie voeren voor een stagevergoeding.

Deze donderdag is het precies een jaar geleden dat drie organisaties voor geneeskundestudenten een gezamenlijke petitie inleverden bij minister Bussemaker, met 22.000 handtekeningen eronder. In die petitie vroegen de studenten om een stagevergoeding tijdens de co-schappen. Hun studie duurt al langer, en de drukke co-periode laat geen tijd over voor een bijbaan; ze voelen zich dus onevenredig hard benadeeld door het afschaffen van de studiefinanciering.

Bussemaker wil die vergoeding niet betalen. Een afgestudeerde arts betaalt een leenschuld gemakkelijk terug, een mislukte arts hoeft niet terug te betalen en omdat een geneeskundestudent leert in plaats van arbeid verricht, is een co-schap in haar ogen geen stage.

De geneesko-organisaties, Het Landelijk Overleg Co-assistenten, De Geneeskundestudent en het Landelijk Medisch Studenten Overleg, kondigden al actie aan, en eind deze week is het zover. Donderdag gaan ze via sociale media uitleggen wat een co-assistent allemaal doet, en letterlijk op een houtje bijten. Vrijdag gaan ze in overleg met de minister.

Afgelopen dinsdag overlegde de Tweede Kamer over de geneeskunde-studenten. Daar lijkt geen meerderheid voor een stage-vergoeding te zijn. Alleen SP en CDA wilden de studenten tegemoet komen. **BB**

Mexicaanse bruid die een traditionele verentooi draagt. Deze foto is een van de werken die te zien zijn op de tentoonstelling 'Wereld vol Veren' die nog duurt tot en met 5 maart 2017. Foto Alejandro Aguirre.

'Wij zouden toch inspraak krijgen?'

> Vervolg van de voorpagina

Bij Geesteswetenschappen is negen ton beschikbaar gekomen voor het vergroten van de onderwijscapaciteit van de instituten. Het college heeft nadrukkelijk vermeld dat het geld gebruikt moet worden om wetenschappelijk personeel aan te trekken. Verder stopt de faculteit meer dan 3,5 ton in het Expertisecentrum Academische Vaardigheden. Dit centrum geeft bijvoorbeeld tips voor het schrijven van scripties. Bijna vier ton gaat naar 'ICT in het taalonderwijs'. Een studietoelichting voor studenten met een functiebeperking gaat een ton kosten. Meer dan 200.000 euro gaat naar het aantrekken van meer docenten voor de master International Relations. Er komt er een boekje Tips bij Toetsen. En er wordt een ton vrijgemaakt om studenten voor te bereiden op de arbeidsmarkt.

Bij Sociale Wetenschappen is er een pot van twee miljoen euro. Er komt 1,2 miljoen vrij voor onderwijsinvesteringen. Twee ton gaat

naar arbeidsmarktoriëntatie. Ook wordt er twee ton geïnvesteerd in een ruimte waar studenten kunnen leren, innoveren en ondernemen.

Archeologie geeft geld uit aan de verbreding van het onderwijsaanbod en het verbeteren van het rendement in de bachelor.

Bij Rechten is het totaalplaatje niet beschikbaar. Wel is het de bedoeling dat er 50.000 euro naar de post huisvesting personeel gaat. Het is twijfelachtig of dat soort uitgaven passen in het idee dat Bussemaker voor ogen had.

FUNCTIONEERT HET INSTEMMINGSRECHT?

Moeizaam. Het is voor de medezeggenschap soms lastig om de knoop rond het studievoorschot te ontwarren. Bij de Haagse faculteit zorgt de voorinvestering bijvoorbeeld voor de nodige verwarring. Maandag werd tijdens de faculteitsraad de begroting 2017-2020 besproken. Het bestuur vroeg om instemming met een bestedingsplan. De raadsleden waren verrast over deze gang van zaken omdat zij geen invloed had-

den gehad op het tot stand komen van de plannen. 'De raad, en dan vooral ook de studenten, krijgen toch inspraak?' vroeg studentraadslid Désirée Laurens. 'De plannen zijn immers compensatie voor het schrappen van de stufi. Waarom verloopt dat proces bij ons niet zo?' 'Ons idee was om een voorstel te doen aan de raad', zei Jolanda Riel van het faculteitsbestuur. 'Als jullie andere ideeën hebben dan horen we dat graag nu.' Haar ervaring was dat het in een eerder stadium vragen naar ideeën niet zo goed werkte. 'Het idee van het bestuur is dat een open vraag stellen vaak leidt tot geen antwoord, maar als je geen vraag stelt dan komt er zeker geen antwoord', merkte personeelsraadslid David Ehrhardt vervolgens op. 'De meeste posten komen echt wel ten goede aan de student, bijvoorbeeld geld voor een career event', aldus Laurens. 'Prima, maar het is jammer dat er niet eerder naar onze input is gevraagd.'

Ook bleek dat een groot deel van de pot van acht ton voor het studie-

voorschot allang vast ligt. Dat is bij de andere faculteiten ook zo. Maar de raad was hier verbaasd over. 'Er is een vrij besteedbaar bedrag van 109.000 euro. De rest zat al in de begroting. Veel is achteraf gelabeld als behorend tot het studievoorschot. Het is nooit vrij besteedbaar geweest', legde Riel uit. De raad vond het een 'gekke situatie' dat er maar ingestemd werd met een 'fractie van het bedrag.' Decaan Kutsal Yesilkagit: 'Ik neem het heel serieus dat de raad het gevoel heeft geconfronteerd te worden met de verdeling van middelen zonder dat jullie daar eerst over geraadpleegd zijn. Veel ligt al vast en bouwt voort op al bestaande projecten. Jullie voorgangers in de raad waren hier bekend mee. Dit zou niet als complete verrassing mogen komen. Ik vind het niet helemaal terecht dat wordt gezegd: "Er is ons niets gevraagd."'

WAT WIL DE POLITIEK? Lang niet alle partijen willen het leenstelsel in stand houden, blijkt uit de verkiezingsprogramma's. De Christenunie wil

herinvoering van de basisbeurs, net als de SP, de Partij voor de Dieren en 50Plus. Het A4tje van de PVV laat weinig ruimte voor details over hoger onderwijs. In het verleden sprak Wilders zich echter uit vóór studiefinanciering: 'Iedereen moet kunnen studeren, ook de kinderen van Henk en Ingrid.'

Het CDA wil de basisbeurs ook terug, maar alleen voor bachelorstudenten. Deze partijen stonden bij de peilingen van de Politieke Barometer van 13 oktober samen op 72 zetels. Een minderheid, maar eentje die nog best om kan slaan met vijf maanden verkiezingsstrijd voor de boeg.

Daartegenover staan de partijen die het leenstelsel door de Eerste en Tweede Kamer hielpen. Groen-Links, VVD, PvdA en D66 benadrukken allemaal dat het geld wordt geïnvesteerd in beter onderwijs, en dat de terugbetalingsregeling soepel is.

DOOR VINCENT BONGERS MET MEDEWERKING VAN BART BRAUN

Herman en ik

Ware aard van een wijvenmagneet

Mare volgt de totstandkoming van *Majoor van het Menselijk Leed*

Herman Brusselmans en de vrouwen, het is een onderwerp apart. Wellicht herinnert u zich de aflevering van *De Wereld Draait Door*, waarin hij Georgina Verbaan in verlegenheid bracht door zich hardop voor te stellen hoe hij haar zou beffen. Daarmee bevestigde hij het sinds jaar en dag door hem uitgedragen imago van de rokkenjager, de man die bij literaire optredens borsten en billen signeert, de schrijver met de gewillige groupies. Regelmatig laat hij zich fotograferen met naakte vrouwen, ja zelfs met een wulpse Carice van Houten.

Dat hij relaties heeft met jonge meisjes die zijn dochter kunnen zijn, draagt ook toe aan dit beeld. De roedelbladen, maar ook de serieuzere tijdschriften, krijgen er geen genoeg van. Zo ook toen hij in 2013 een relatie kreeg met de journaliste Melissa Janssens. Het grote leeftijdsverschil – ze was 24 – leidde tot ophef. Op sociale media werd Melissa verweten een BV-jager of *starfucker* te zijn, Brusselmans werd een pedofiel genoemd.

De auteur stookte het vuurtje op door in zijn roman *Poppy en Eddie en Manon* (2014) – Manon is het alter ego van Melissa – tot in detail en zonder gene over hun verhouding te schrijven. Zo komt de lezer alles te weten over haar borsten, menstruatie en flatulentie, maar ook over zijn erectiestoornissen: in het universum van Brusselmans lijkt geen enkel onderwerp privé.

De relatie met Melissa liep op de klippen. Sinds dit jaar heeft Brusselmans een nieuwe liefde: de eveneens 24-jarige Amsterdamse Lena, maar zij is nog niet in zijn werk vereeuwigd.

Ondanks het imago van de 'wijvenmagneet' heeft Brusselmans maar twee grote liefdes gekend. Vanaf 1977 had hij verkering met Gerda Baeyens, met wie hij in 1981 trouwde en van wie hij tien jaar later zou scheiden. Vanaf 1992 tot 2011 was hij een paar met Tania de Metsenaere, die hij in 2005 het ja-woord gaf. In de vroege romans is Gerda zijn muze, tot 2011 vervulde Tania die rol. Gerda komt in het werk voor onder de naam Gloria, Tania heet daar – geïnspireerd door J.D. Salinger – Phoebe.

Zijn eerste vrouw leerde hij kennen in de collegebanken, tijdens de studie Germaanse Filologie in Gent. Hij was weliswaar een jaar eerder begonnen, maar had tijdens zijn propedeuse vooral de binnenkant van de

kroeg gezien. Na hun afstuderen, in de jaren tachtig, maakte Gerda de schrijver mee toen hij gekweld werd door angstaanvallen, met een zware alcoholverslaving worstelde en moeite had monogaam te zijn, in de tijd dat hij voor het eerst een bekende Vlaming werd.

Het viel mij bij het herlezen van Brusselmans' vroege werk op dat hij, hoewel hij geregeld intieme zaken over Gloria beschrijft (hun echtelijke ruzies, hun vrije partijen, hun kinderwens), in zijn boeken strak regisseert wat hij wel en niet vertelt. De ware toedracht van hun gestrande huwelijk verwerkte hij niet in zijn literatuur.

Mede daarom zocht ik contact met Gerda. Afgelopen augustus besloot ik haar een e-mail te sturen, omdat ik graag haar kant van het verhaal wilde horen. Ze antwoordde dat haar leven met Herman Brusselmans bepaald niet makkelijk was geweest en littekens had nagelaten. 'Als ik uw vragen eerlijk en oprecht mag beantwoorden, ben ik bereid om mee te werken', antwoordde ze. 'Als het de bedoeling is om de schrijver en man Brusselmans te verheerlijken, moet ik passen.'

Gerda's verhaal vormt een welkome aanvulling op het beeld dat de schrijver in zijn boeken zelf schetst, vult de open plekken op, en biedt een vaak ontlustend beeld van de dronken, tierende, angstige, maar tegelijkertijd een dubbellevende schrijver. Gerda schreef me ook dat Brusselmans' lezers vaak geen onderscheid konden maken tussen haar en het personage Gloria. Zo gaf een collega haar met Kerstmis een 'jarretellesetje' cadeau, omdat hij dat zo goed bij Gloria vond passen.

Dat is de magie van Brusselmans' werk: hij wekt de suggestie dat hij je een intieme inblik biedt in zijn leven. De Engelse dichter Lord Byron deed hetzelfde en riep in zijn poëzie meisjes op om hem te troosten. Zo werd hij de eerste celebrity-auteur met groupies. Is bij Brusselmans iets vergelijkbaars aan de hand? Hoe het ook zij, volgende week ontmoet ik Gloria – pardon: Gerda – in het echt.

RICK HONINGS

Universitair docent moderne Nederlandse letterkunde Rick Honings werkt aan een boek over Herman Brusselmans. Op deze plek doet hij verslag van zijn vorderingen.

PROGRAMMA STUDIUM GENERALE NAJAAR 2016 www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

Studium Generale organiseert brede activiteiten voor studenten, medewerkers, alumni en andere geïnteresseerden die graag over de grenzen van hun vakgebied heen kijken. **MITS NIET ANDERS VERMELD GELDT: TOEGANG IS GRATIS! GEEN AANMELDING NODIG. IEDEREEN IS WELKOM! (KOM WEL OP TIJD, WANT VOL = VOL!)** Voor een uitgebreid programma zie: www.studiumgenerale.leidenuniv.nl. Voor een papieren programmaboekje mail uw postadres naar studiumgenerale@sea.leidenuniv.nl

SERIE: GLOBAL CHALLENGES WOENSDAG 2 NOVEMBER 2016

Understanding present-day Turkey
Lily Sprangers en Narin Idriz

WOENSDAG 7 DECEMBER 2016
Boko Haram
Wouter van Beek en David Erhardt

TIJD & LOCATIE
19.00 uur Auditorium, Leiden University College,
Anna van Buerenplein 301, Den Haag
Voertaal Engels
Van te voren aanmelden via www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

SERIE: OP JACHT NAAR DE MENS
Van Roofdieren tot bankencrisis
(de jacht in dierenrijk, prehistorie, klassieke oudheid, opvoeding en organisaties)

MAANDAG 7 NOVEMBER 2016
De jacht wordt geopend
Ineke Sluiter

MAANDAG 14 NOVEMBER 2016
Jacht tussen werkelijkheid en symbool
Jachtverhalen uit de klassieke oudheid
Ineke Sluiter

MAANDAG 21 NOVEMBER 2016
Jacht en de evolutie van de mens
Wil Roebroeks

MAANDAG 28 NOVEMBER 2016
Dierlijke jagers
Carel ten Cate

MAANDAG 12 DECEMBER 2016
Jagers als opvoeders
Judi Mesman

MAANDAG 19 DECEMBER* 2016
De jacht als metafoor in organisaties
Naomi Ellemers

TIJD & LOCATIE
19:30 - 21:00 uur, zaal 011, Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden
* De lezing van 19 december is in zaal 019 en duurt tot 21.30 uur.
Aan het eind van dit laatste college is een nabespreking met alle sprekers.

SERIE: PRAAG ROND 1600
Kunst en wetenschap aan het hof van Rudolf II

DINSDAG 22 NOVEMBER 2016
De Driewerf Grote Hermes van het Heilige Roomse Rijk
Keizer Rudolf II, zijn hofcultuur en de occulte wetenschappen in Praag 1583-1612
Nicolette Mout

DINSDAG 29 NOVEMBER 2016
'Eén eenhoorn, volle lengte'
De Kunst- und Wunderkammer van Rudolf II in Praag
Marika Keblusek

DINSDAG 06 DECEMBER 2016
Adriaen de Vries
Keizerlijk beeldhouwer in Praag
Frits Scholten

DINSDAG 13 DECEMBER 2016
Keizerlijke allure
Nederlandse en Vlaamse kunstenaars aan het hof van Rudolf II
Gert Jan van der Sman

TIJD & LOCATIE
19:30 - 21:00 uur
Vossiuszaal, Universiteitsbibliotheek, Witte Singel 27, Leiden

SERIE: WAT BEZIELT DE UNIVERSITEIT
DINSDAG 8 NOVEMBER 2016
Geldstromen
Over de financiering van universitair onderzoek
Barend van der Meulen en Kutsal Yesilkagit

DINSDAG 13 DECEMBER 2016
Thema nader te bepalen
Spreker nog niet bekend, hou de website in de gaten voor nadere informatie

TIJD & LOCATIE
19:30 - 21:15 uur
Klein Auditorium, Academiegebouw, Rapenburg 73, Leiden
Van te voren aanmelden via www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

SERIE: WE(U)? BEHIND THE SCENES OF EUROPE
WOENSDAG 14 DECEMBER 2016
Migrating to Europe
Facts, figures and stories
Petra Stienen, Peter Rodriguez en Joanne van der Leun

WOENSDAG 18 JANUARI 2017
No Culture, No Europe
Pascal Gielen

After the break:
Repairing Europe
A critical Reading of Storytelling in European Cultural Projects
Astrid van Weyenberg

DINSDAG 24 JANUARI 2017
Theatershow: De man door Europa
Door lecture performer Lucas De Man

TIJD & LOCATIE
Discussion on Wednesday 14 December
19:30 - 21:30 uur
Klein Auditorium, Academiegebouw, Rapenburg 73, Leiden

Lectures on Wednesday 21 December and 18 January
19:30 - 21:00 uur
Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden

Theatershow De man door Europa 24 januari
20.30 uur
Voertaal Nederlands
Theater Ins Blau, Haagweg 6, Leiden

Midden-Amerikaanse codex van hertenleer. Foto Ludo Sniijders

Gered van de brandstapel

Euwenoude proto-boeken ontbloot

Van alle boeken die in Midden-Amerika zijn geschreven voor de Spaanse veroveraars er landden, zijn er minder dan twintig over. Archeoloog Ludo Sniijders onderzocht als een doe-het-zelver hoe ze werden gemaakt. 'Ik heb een jaguar geschoren voor de wetenschap.'

DOOR BART BRAUN 'Je moet het je voorstellen alsof alle schilderijen uit de Nederlandse Gouden Eeuw op een brandstapel zijn geflikkerd. Er zijn er maar een stuk of twintig over, verspreid over de hele wereld en vaak ernstig beschadigd. Dat deze boeken überhaupt bestaan, weet men op veel plekken in Mexico niet.

'Ik zei "boeken", maar de technische term is "codices", omdat ze niet van papier zijn. Het is hertenleer, bedekt met gips, en daarop zijn de teksten gevestigd. In mijn proefschrift schrijf ik over codices van Maya's, Azteken en Mixteken; volken uit Midden-Amerika. Er staan verhalen in over de dorpjes waar ze vandaan komen, en hun heersers, en die verhalen kunnen we koppelen aan archeologische sites. De teksten leveren dus de kijk op die de mensen van toen hadden op hun eigen geschiedenis.

'Dat is echter niet waarmee ik me bezighield. Omdat de inhoud zo interessant is, zijn de codices als object nog maar weinig bestudeerd. Dat komt ook omdat ze zo zeldzaam zijn, en de conservatoren er extreem voorzichtig mee zijn. In Oxford worden gewoon geen monsters genomen, punt. Om erachter te komen welke kleurstoffen gebruikt waren, moest ik dus zelf aan de slag. In de verslagen van een Spaanse priester vond ik een beschrijving hoe ze gele kleurstof maakten met behulp van een plant die de Azteken *Çacatlaxcalli* noemden, met een plaatje van een boom erbij. Maar welke? Gelukkig hebben we hier in Leiden een onderzoeksgroep met mensen die van huis uit Nahuatl, de Azteekse

taal, spreken. "Da's die plant daar", zei mijn collega. Bleek het niet om een boom te gaan, maar om een plant die in de boom groeit, net als maretakken. De blauwe kleurstof komt uit *Commelina celestis*, een blauw bloemetje dat nu ook op mijn balkon groeit. De meeste blauwe pigmenten vervagen al na een paar dagen, maar deze gaat langer mee. Nog steeds geen eeuwen, trouwens: de codices uit mijn proefschrift zijn van voor de Europese kolonisatie, en daarin is de blauwe kleur grijs geworden.

'De ene kleurstof gebruikt een soort klei die alleen in de huidige Mexicaanse provincie Yucatán voorkomt, helemaal in het zuidoosten van Mexico. Een steen in een houten koft komt uit het zuiden van de huidige Verenigde Staten. In deze boeken is dus een handelsnetwerk vastgelegd dat meer dan tweeduizend kilometer bestrijkt.

'Aan één van de codices zag ik een klein plukje haar zitten. Dat is gek: als je leer maakt, begin je met het verwijderen van alle haren. De koft was dus niet van leer, maar van bont, alleen waren bijna alle haren uitgevallen. Toen ik in Photoshop alle kleur weghaalde, zag ik ineens een stippenpatroon. Van *Naturalis* mocht ik een stukje van een oude, uit elkaar vallende jaguarvacht hebben: toen kon ik zien dat niet alleen de vacht, maar ook de huid zelf stippen heeft. Ik heb dus een jaguar geschoren voor de wetenschap.

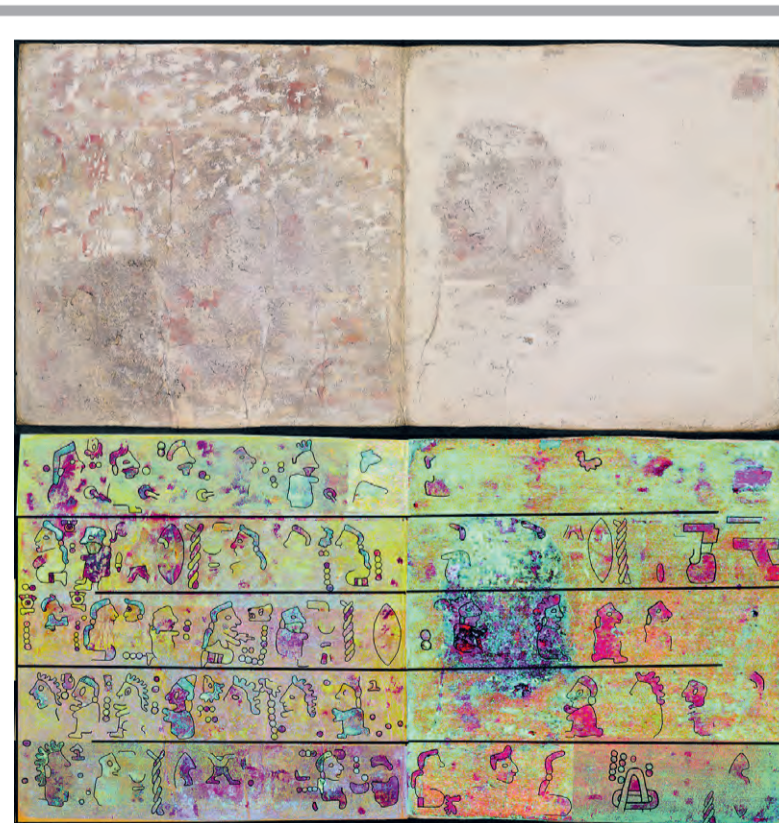
'Als de Spaanse veroveraars komen, verdwijnen vrijwel alle codices op de brandstapel. De manier waarop men duivels afbeeldt in Europa, lijkt namelijk sprekend op de manier waarop men schrijft in Midden-Amerika. De naam van de mensen betekent bijvoorbeeld Acht Hert Jaguar-klaaf, of iets met Bloed-van-de-Adelaar erin. In een afbeelding gaven mensen dat weer door mensen dierlijke eigenschappen te geven.

'De conquistadores hebben sowieso al het idee dat alle niet-christenen onder invloed van de duivel verkeren, en dat beeld zien ze on-

middellijk terug in de geschriften.

'De Azteken offerden inderdaad mensen, maar de verhalen daarover zijn door de Spanjaarden enorm overdreven. Op een bekende af-

beelding zie je een bruine man, waarvan de buik wordt opengesneden. Hij was echter oorspronkelijk niet bruin: het blauw uit de kleur is vergaan – hij was eerst groen. Die

Lezen met sterrenkundetechnieken

Samen met de universiteiten van Delft en Oxford ontwikkelde Ludo Sniijders nieuwe technieken om de codices te onderzoeken.

Al sinds de jaren vijftig weten wetenschappers dat één van de codices, de *Codex Añute*, geschreven is op een oudere codex. Er is een tweede gipslaag overheen gegaan, en daar hebben Mixteken nieuwe tekeningen op gemaakt.

Met behulp van zogeheten *hyperspectral imaging*, een techniek die astronomen gebruiken om het licht van sterren mee te analyseren, wisten Sniijders en co de oorspronkelijke tekst door het gips heen zichtbaar te maken. De techniek legt heel precies alle golflengten van licht, UV en infrarood vast die een voorwerp reflecteert of uitzendt. Vervolgens kan je met wat softwaretechnisch kunst- en-vliegwerk alle frequenties bij elkaar vegen.

In dit geval kwam er een verhaal naar voren. 'We zijn nu nog aan het interpreteren wat het precies betekent', vertelt Sniijders. 'Wie zijn die figuurtjes? Waarom staan ze allemaal op een rij? Slaat de afbeelding van gedraaid touw met een mes steeds op dezelfde persoon? Zo ja, dan komt 'ie wel heel vaak voor. Daar moet ik nog een keer goed voor gaan zitten.'

man stelt dus vrijwel zeker de geest van een plant voor, en de afbeelding is metaforisch bedoeld. Als je zonder voorkennis een katholieke kerk binnenloopt, zou je ook kunnen concluderen dat katholieken geobseedeerd zijn door mensenoffers, met overal die gekruisigde mannen.

'De paar codices die bewaard zijn gebleven, zijn exemplaren die al vroeg naar Europa zijn gestuurd; een paar door Hernan Cortez zelf,

'Aan één van de codices zag ik een klein plukje haar zitten. Dat is gek: als je leer maakt, begin je met het verwijderen van alle haren'

bijvoorbeeld. Daar werden ze verzameld door belangrijke families als de Borgia's en de Medici's. Al gauw vergat men waar ze precies vandaan kwamen: in oude catalogi wordt één manuscript aangeduid als Egyptisch, een ander werk als Chinees. Pas als er kopieën gemaakt worden, wordt duidelijk dat er een corpus bestond, een verzameling van bij elkaar horende verhalen.

'Onze groep heeft twee vervalsingen van zulke codices ontmaskerd. Eentje werd binnengebracht door een Leidse kunsthandelaar, die wilde weten wat het was. Een stuk boombast, met Midden-Amerikaanse afbeeldingen erop. Mijn professor, Maarten Jansen, kon meteen aanwijzen uit welk boekje de vervalsing ze had overgetekend; dan val je wel door de mand. Een ander boek werd naar het Museum Volkenkunde gebracht, door een zelf uitgeroepen New Age Mayapriester, die beweerde dat het uit zijn dorp kwam. Volledige onzin, met een soort Balinese draak en niet-bestaande hiërogliefen. Het laat zien hoe makkelijk het is om dit soort cultureel erfgoed te misbruiken. Alleen deze man kon de tekst lezen, beweerde hij, en je kon bij hem helende sessies boeken voor tweehonderd dollar. Daardoor raakt de waarde van het erfgoed gedevalueerd.

'Dat de boeken erfgoed zijn van de afstammelingen van de oorspronkelijke bewoners van Mexico, betekent niet dat ze ook terug moeten. Ze liggen nu in instituten over heel Europa: Wenen, het Vaticaan, Oxford. Die staan allemaal welwillend tegenover het toegankelijk maken van de inhoud, maar als je de boeken naar Mexico stuurt, worden ze daar ook niet ontsloten. Als je ze naar het dorp van herkomst stuurt, doe je de rest van het gebied dat erin beschreven wordt tekort. Naar Mexico Stad? Dan kunnen indigenas uit de provincie ze nog steeds niet zien. Bovendien legitimeer je dan de huidige president van Mexico, die trots zal zeggen dat hij dit erfgoed heeft teruggehaald.

'De ontsluiting zal toch online moeten, in zoveel mogelijk plaatselijke talen, en met de mogelijkheid om kennis te delen. Niet alleen wij als Europeanen die zeggen "Zo was jullie geschiedenis." Er zit nu nog heel veel kennis onder de lokale bevolking, allemaal verhalen die voor de interpretatie van de codices heel belangrijk kan zijn. Maar ja, die Maya-priester met zijn namaak-codex vindt ook dat hij iets te zeggen heeft. We zullen een balans moeten vinden, en voor moeilijke keuzes komen te staan.'

Ludo Sniijders, *The Mesoamerican codex re-entangled – production, use, and re-use of precolonial documents*. Promotie was 25 oktober

Emancipatie is niet harder moeten lopen...

Het beleid ridiculiseren helpt debat niet verder

Diversiteitsdenken is vermomde controledrift en regelzucht, betoogde Teun Voeten onlangs in *Mare*. Maar zijn retorische trucjes zijn alles behalve wetenschappelijk, reageert **Kimini Delfos**.

'Laat wetenschap haar gang gaan', schrijft Teun Voeten in de *Mare* 6 (12 oktober) waarin hij positieve discriminatie en diversiteit bekritiseert. Volgens hem hebben deze zelfs niets te zoeken in de academie. Hij noemt het 'controledrift en regelzucht'. Helaas geeft Voeten geen duidelijke argumenten waarom hij dit vindt. Hij zet in zijn opiniestuk uiteen waarom diversiteitsbeleid onzin is en hoe het beleid stamt uit 'gender en identiteitsstudies' die volgens hem pseudowetenschap en 'fröbelen' zijn.

De meest opvallende misstap in zijn opiniestuk is de aanname dat het met de positie van vrouw in de academie niet slecht is gesteld. Hij noemt de benoeming van de voorzitter van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen als bewijs. De KNAW bestaat sinds 1808 en vorig jaar kreeg de organisatie haar eerste vrouwelijke president. Hoe trekt Voeten, uit het feit dat één vrouw in een 200-jarige geschiedenis is verkozen, zijn conclusie?

Het is alsof je zegt dat de VS geen rassenproblematiek heeft: Obama is immers president geworden. Zulk anekdotisch bewijs kan niet de basis zijn van een wetenschappelijke discussie. Als we immers naar de (zeer toegankelijke) cijfers kijken zien we al snel dat enkel 17,8 procent van de hoogleraren vrouw is.

Voeten probeert te problematiseren waarom bepaalde minderheden niet gerepresenteerd zijn op de universiteiten. Hij suggereert zelfs dat 'Berbercultuur' hier de oorzaak van kan zijn en dat 'socialistische paternalisme' de katalysator is van 'hun' slachtofferdenken? De retorische trucjes die Voeten hier uitvoert zijn alles behalve wetenschappelijk.

Daarentegen kan de 'feministische toolbox' die Voeten op de hak neemt, een uitkomst bieden. Door te analyseren hoe gender, socio-economische klasse, etniciteit en andere factoren invloed hebben op persoonlijke keuzes en op welke manier jouw toebehoren aan bepaalde groepen je buitensluit, kun je een bredere verklaring vinden van het probleem.

Echte emancipatie noemt Voeten 'de extra mile' en 'iets harder werken omdat u een slechtere startpositie heeft, go for it'. Oftewel, als individu moet je gewoon iets harder lopen, de achterliggende structuren die het mogelijk maken om keuzes te maken zijn irrelevant. Volgens Voeten zijn er geen financiële drempels om naar de universiteit te gaan. Onderzoek heeft echter aangetoond dat vooral kinderen met laagopgeleide ouders minder snel gaan studeren sinds de invoering van het leenstelsel. Er is

veel te zeggen over de invloed van geschreven en ongeschreven regels, en welk effect ze hebben op onze keuzes en mogelijkheden. Helaas lijkt Voeten in een utopie van vrije keuzes te leven.

Net zo utopisch is het idee van wetenschap om de wetenschap zelf, die voor Voeten lijkt te gaan om een pure vorm van ongebreidelde drang tot het vinden van de 'waarheid'. Neem het voorbeeld van herhaalstudies (voor verificatie of falsificatie van eerder onderzoek; essentieel voor een zelfkritische wetenschap): die worden veel minder gedaan dan ander onderzoek. Veelal omdat onderzoekers onder hoge druk staan om 'pakkend' onderzoek te publiceren in hoogstaande wetenschappelijke tijdschriften. Saaier onderzoek maakt het moeilijk om financiering te krijgen.

De waan van de dag is zeker van

invloed op wetenschap, en niet in de vorm van gender- en diversiteits 'gefröbel', zoals Voeten ons doet geloven, maar door de indirecte invloed van financiering. Los van geldstromen en regelgeving kan men ook niet om ethische vraagstukken heen. Zo kan een onderzoeker niet naar eigen inzicht proefjes uitvoeren op dieren, mensen meegerekend. Hier zijn ook regels aan verbonden. Is dit ook 'regeldrang' en 'controledrift'? Vanaf daar is het maar een kleine stap naar de regels over het aanstellen van hoogleraren en promovendi. Daar zijn immers ook regels voor. Hoe praten we daar dan over? Dat is precies wat besproken wordt in onder meer het diversiteitsbeleid.

Men kan dus geen stap zetten binnen de 'vrije' wetenschap zonder te struikelen over een regel of twee. Wellicht kan Voeten argumenten bedenken tegen quota en positieve

discriminatie, in plaats van met retorische trucjes en stromannen proberen diversiteitsbeleid en het gehele vakgebied met geridiculiseerde voorbeelden belachelijk te maken. Dan kunnen we een interessante en productieve discussie voeren over diversiteit binnen de academie.

Om terug te komen op een wetenschap die we gewoon haar gang laten gaan. Die bestaat niet en zal hopelijk ook nooit bestaan. We hebben bepaalde regels nodig om een wetenschappelijk gesprek te voeren. Regels omtrent ethiek (gelukkig maar), omtrent aanstellingen en wellicht ook regels om de universiteit een meer inclusieve werk- en studieplek te maken.

Kimini Delfos is bestuurskundige en alumna van de Universiteit Leiden. Ze werkt sinds een aantal jaar in Stockholm

...maar insluiten, in plaats van uitsluiten

Want de universiteit wil geen talent mislopen

Diversiteit is nu eenmaal een gegeven, schrijft de Leidse diversity officer **Isabel Hoving**. De vraag is hoe je daar adequaat op inhaakt.

Jammer genoeg herkende ik in het stuk van Teun Voeten ('Laat wetenschap haar gang gaan', *Mare* 6, 12 oktober) niets van hoe het diversiteitsbeleid er hier in Leiden uitziet. We werken nu al drie jaar met veel collega's en studenten aan een inclusieve universiteit en we zien het draagvlak en het enthousiasme met de dag groeien. Hoe zit dat?

Het Leidse diversiteitsbeleid is gebaseerd op het besef dat de wereld is veranderd en dat de samenleving divers is geworden. Universiteiten en bedrijven veranderen mee. Grote spelers, waaronder Harvard, Oxford, Shell en IBM, zien diversiteitsbeleid als kans. Een kans om zelf diverser te worden, en om daardoor ook beter in te kunnen spelen op de behoeftes van de uiteenlopende groepen studenten en klanten van de 21^e eeuw. De beslissing om diversiteitsbeleid in te voeren is onafhankelijk van een bepaalde ideologie of politieke kleur.

Diversiteit is een gegeven. De vraag is hoe je daar adequaat op inhaakt. Voor bedrijven is dat simpelweg een business-case. Voor universiteiten gaat het om kwaliteit.

De universiteit wil uitstekende wetenschappers in huis halen, uitstekend onderwijs geven, en het allerbeste uit studenten halen. Dat klinkt als een open deur.

Toch groeit onder wetenschappelijke onderzoekers de twijfel over de vraag of universiteiten hier wel in slagen. Wat is toch de reden dat – juist in Nederland – zo weinig vrouwen hoogleraar zijn? Bibliotheken vol onderzoek laten zien dat allerlei culturele, sociale en psychologische factoren – vaak onbewust – een rol spelen bij de beoordeling van wetenschappelijke kwaliteit.

We hanteren onbewust een bepaalde norm voor wat een excellente wetenschapper of student is. Die norm kleurt ons oordeel nog steeds, ook al past hij niet meer bij de wetenschappelijke praktijk van de 21^e eeuw. Als wetenschappelijke instelling nemen we dit onderzoek naar impliciete vooroordelen serieus. Daarom houden we onze be-

noemingsprocedures kritisch tegen het licht. We willen er zeker van zijn dat oneigenlijke overwegingen geen kans krijgen. We willen geen talent mislopen.

Dat is geen positieve discriminatie. Integendeel. We proberen juist te voorkomen dat onze procedures onbedoeld discrimineren. Het mooie is: het werkt. De Universiteit Leiden telt nu al een hoger percentage vrouwelijke hoogleraren dan andere Nederlandse universiteiten – al bungelt Nederland met een zielig percentage van rond de 17 procent op dit punt nog onderaan het Europese lijstje (in 2014). En dat terwijl er in Nederland iets meer vrouwelijke dan mannelijke studenten zijn.

Ons streven onze benoemingsprocedures te verbeteren heeft ook een andere reden. Onderzoek laat zien dat diversiteit en kwaliteit samenhangen. Diverse teams presteren beter. Begrijpelijk: met diversiteit komt een veelheid van perspectieven binnen, en daar zijn kwaliteit en vernieuwing mee gediend.

Harde cijfers laten ook zien dat het nog niet goed lukt iedereen goed en effectief onderwijs te geven. Stu-

denten met een niet-westerse achtergrond doen het bij ons minder goed. Waarom? Aan andere Randstad-universiteiten is er ook een kloof, maar die is een stuk minder groot. We zijn met veel verschillende studenten in gesprek, verschillend wat betreft gender, seksuele oriëntatie, etnische achtergrond, en gezondheid. Wat hebben zij nodig? Welke obstakels komen zij tegen? Om studenten goed onderwijs te kunnen geven, en klassen internationaler en diverser te maken, verzorgen we steeds meer onderwijs in het Engels, en zorgen we dat collegialen toegankelijk worden voor studenten met een functiebeperking.

Maar daarmee zijn we er nog lang niet. Studenten vertellen ons bijvoorbeeld dat ze rolmodellen missen. Daarom zetten alle faculteiten er zich voor in om alle studenten een studiebegeleider te bieden die hun situatie echt van binnenuit begrijpt. Dat helpt om je je thuis te laten voelen op de universiteit. En dat zorgt er weer voor dat je de talenten die je in je hebt beter kunt ontplooiën.

Studenten studeren in Leiden om de wereld te leren kennen. Hier wil

je medestudenten van allerlei achtergronden leren kennen. Dat kan alleen als iedereen zich thuis voelt, aansluiting vindt bij anderen, en zich vrij voelt de eigen ervaringen te delen. Daarom praten we met studieverenigingen over hoe ze contact kunnen leggen met nieuwe groepen studenten. Daarom gaat de regenboogvlag uit op *Coming Out Day*, daarom is er net een ontmoetingsplaats voor vluchtelingstudenten geopend, daarom zijn er prijzen ingesteld om inclusieve initiatieven van studenten te belonen, en daarom zijn er nog tientallen andere activiteiten gaande.

Dit is zoals het diversiteitsbeleid er aan onze universiteit in de praktijk uitziet: een breed palet aan activiteiten waarvoor veel mensen zich inzetten, en dat er nu al toe begint te leiden dat mensen zich hier meer thuis voelen, en met meer plezier en betere resultaten studeren en werken. Ons werkplan 2014-2016 staat op de universiteitswebsite. Ik beveel het de lezers van harte aan.

Isabel Hoving is diversity officer aan de Universiteit Leiden

Foto Arthur Koppejan

Minder pluizig

Studentenvereniging SSR bestaat 115 jaar

Studentenvereniging SSR Leiden viert haar 115e verjaardag, met het festival Herrie op de Markt. 'We zijn oud genoeg om bijzonder te zijn.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'In de jaren vijftig is er gestemd of er voortaan gedanst mocht worden op SSR, waarop enkele leden zelfs boos uit de vereniging zijn gestapt', weet Sammie Koning (22, internationale betrekkingen) van de lustrumcommissie van SSR-Leiden. De gereformeerde grondslag van de vereniging is allang verdwenen. Gedanst wordt er volop: deze zaterdag viert de vereniging haar 115e verjaardag met het festival Herrie op de Markt, voor de hele stad.

Illustere oud-leden uit die lange geschiedenis weet SSR-voorzitter Maaïke Lommerse (22, student bestuurskunde en psychologie) niet te noemen. 'We hebben geen Armin van Buuren, zoals Augustinus. De andere verenigingen houden hun ledenbestand wat beter bij. En onze leden zijn stiekem best bescheiden.'

Dat blijkt, want de vereniging had evengoed haar 130-jarig bestaan kunnen vieren. 'In 1886 was er inderdaad al een gereformeerde studentenunie opgericht, die later uiteenviel', zegt Lommerse. 'Daaruit is in 1901 S.S.R. Leiden ontstaan: Societas Studiosorum Reformatorum. Ongeveer tegelijkertijd met SSR-afdelingen in andere studentensteden.' '115 of 130 jaar: we zijn oud genoeg om bijzonder te zijn', zegt Koning.

'In de jaren zestig veranderden alle SSR-verenigingen van gereformeerd naar algemeen christelijk', vervolgt Lommerse. In 1984 maakte die grondslag weer plaats voor de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. De Uniemaagd,

een vaandel met het symbool van SSR, hing sindsdien bij SSR-Wageningen. Lommerse: 'Rotterdam heeft hem later gestolen. Wageningen stuurt nog elk jaar een brief of ze 'm terug mogen.'

'In die tijd verdwenen ook de puntjes uit de naam. Het was niet langer een afkorting met betekenis', zegt Koning. Lommerse: 'Dat chris-

telijke hoor je alleen nog terug in de Banierzang, ons officiële lied.'

'Sinds 2000 is SSR echt erg gegroeid', zegt Koning. Naar 820 leden, anno 2016. Er zijn 19 disputen, waarvan M.O.C.C.A. de oudste is, volgens de verenigingsalmanak. Een pagina verder doet T.A.E.N.I.A. dezelfde claim. 'Er is wat discussie', zegt Lommerse. 'M.O.C.C.A. is eer-

der opgericht, maar is tussendoor een soort van overleden.'

Ze typeert het huidige SSR als volgt: 'SSR heeft eigenlijk alles wat corporale verenigingen hebben: disputen en commissies, maar het is hier vrijblijvend en opener. Het enige wat verplicht is zijn de afwas- en dagdiensten.' Ze kunnen zich wel vinden in de opmerking

van oud-bestuurslid Bas Blanken, dat T-shirts plaatsmaken voor vestjes. Of SSR minder casual wordt? 'Langzaam misschien wel', denkt Lommerse. 'Maar vestjes zijn ook gewoon leuk. Daarmee laat je zien dat je moeite in je commissiewerk hebt gestopt. En aan het eind van de avond doe je 'm binnenstebuiten en sta je te dansen in bananenprint.'

Not done in de jaren vijftig

'Worden tegenwoordig ook niet-kerkelijke studenten lid? Ja? Dat vind ik leuk. En meisjes? Vroeger waren er véél meer jongens. Maar we hadden wél een vrouwelijke voorzitter', vertelt Hilde Nieuwenhuizen-Braafhart (1933). Ze werd lid van S.S.R. in 1951.

Ze groeide op in een gereformeerd gezin in Rotterdam. 'Toen ik na de oorlog naar de middelbare school ging, lag alles nog in puin. Nou ja, wel bijeengeharkt in grote stenen massa's. Bezoek mondde vaak uit in discussies, door een grote scheu-

ring in de gereformeerde kerk, nog tijdens al die oorlogsgruwelen. Niet dat ik van mijn geloof viel, maar ik wilde van dat gedoe niet veel meer weten.'

Haar belijdenis stelde ze daarom uit. Ze ging in 1950 biologie studeren in Leiden, en werd lid van de VVSL, de vrouwenvereniging die later met het mannencorps fuseerde tot LSV Minerva. 'Na een paar maanden hoorde ik over leuke avonden bij de studentenpredikant thuis, dominee Toornvliet. Die bijeenkomsten waren voor mij een breekpunt.' Daar vond ze weer aansluiting bij haar

geloof, én bij S.S.R. 'Ik werd lid van het vrouwendispuut Peic. Sommige leden waren een stuk ouder en ervaren. Zij waren voor de oorlog al begonnen met studeren, maar moesten onderduiken. Op seksueel gebied werd je thuis niet veel voorgelicht, dus zij konden ons een hoop uitleggen.'

Tijdens lezingen en borrels op de vereniging, sinds 1953 in het huidige pand aan de Hogewoerd, kwamen de dames ook mannen tegen. 'Er zijn heel wat huwelijken voortgekomen uit S.S.R. Ik heb er mijn man leren kennen, met wie ik 54 jaar getrouwd

ben geweest. Hij moest trouwens wel groenlopen. Ik had dat bij de VVSL al gedaan. Heel grappig hoor, niet van die excessen zoals laatst in Groningen. Het jaar erop zat ik wel in de groencommissie.' Ook haar huidige beste vriendin kent ze van S.S.R. 'Hoewel ze vergeetachtig wordt, weet ze nog heel veel van onze Leidse tijd.'

Zelf herinnert ze zich de Watersnoodramp uit 1953 nog goed. 'Overal in het land werden comités opgericht. Ook studenten van SSR zijn wekenlang bezig geweest met het sorteren van ingezamelde kleren.'

'Begin jaren vijftig werden overal in de stad dansscholen ingericht. Voor gereformeerden was dansen *not done*, maar met een groepje S.S.R.-leden, waaronder mijn latere man en ik, hebben we toch dansles geregeld.'

Reünies slaat ze tegenwoordig over. 'Een aantal jaar terug kwam ik er zo'n ouderejaars tegen, aan wie ik vertelde dat haar uitleg zo'n indruk had gemaakt. Ze herkende me niet meer. Je schrikt van wat mensen kwijt zijn. Inmiddels ben ik ook niet zo mobiel meer. En wie zou ik nog kennen? De een na de ander is overleden.'

Ze blijft even stil, om dan te vervolgen: 'Als een van de weinige studenten had ik trouwens een radio. Ik woonde op kamers bij een deftige dame. Met Goede Vrijdag was het er volledig volgepropt om de Matthäus-Passion te luisteren, met S.S.R.-leden en één niet-kerkelijke studiegenoot. Zijn tante zong de altpartijen. Het was indrukwekkend! Tot hij na afloop liet vallen: "Zo, die hangt weer." We keken hem allemaal verbijsterd aan. Nog later woonde ik met een vriendin bij een docent in huis, een weduwnaar. In ruil moesten we ieder weekend zijn boodschappen doen.'

Lustrumfestival

SSR viert haar lustrum met de hele stad, met het festival Herrie op de Markt, deze zaterdag. Er zijn optredens van onder meer Kraak & Smaak, Handsome Poets en Kraantje Pappie. En Belle en het Feest, ooit begonnen als huisband van SSR.

'We richtten een gelegenheidscoverbandje op, voor een feest van ons herendispuut in 2010. Een beetje ongeleid, met slecht geplande repetities. We hadden twee zangers, waarvan eentje al niet meer in de band zat toen het feest plaatsvond.' Bij het volgende optreden, tijdens de El Cid-week, was ook de andere zanger opgestapt. 'Het was immers nooit de planning om nog eens op te treden. Na de El Cid escaleerde het verder, met Tim Fleur, onze gitarist, als leadzanger. Julie-Jet Bakker, onze zangeres, hoorden we zingen op een bandjesavond op SSR. Ook in een gelegenheidsbandje hoor, we hebben haar niet gekaapt.' Zo groeide het gezelschap uit tot voorganger van SSR's huidige huisband Necessary. Als Dear Mother deed de band vijf keer mee aan de Leidse verenigingsbandwedstrijd Stubbandikoos. 'Na drie keer winnen vonden we het goed geweest. We waren inmiddels afgestudeerd.' De band werd echter niet opgeheven. 'Op ons jaarlijkse bandweekend bedachten we na veel bier de naam Belle en het Feest. We spelen nu op bruiloften en bedrijfsfeesten, en op 3 oktober en Koningsdag.' Van classic rock is het repertoire inmiddels uitgebreid. 'Pop, ninetiescovers, foute hitjes hier en daar. Zaterdag spelen we een snelkookpan-set. Lekker slopend voor ons, maar het publiek kan blijven dansen.' Zelf werd hij in 2006 lid van SSR en in 2009 ging hij in het bestuur. 'SSR is sindsdien groter geworden, dat valt me elke keer op als ik er weer eens ben. En de sfeer... nou ja, de KMT-commissies zijn van T-shirts naar vestjes overgestapt. SSR is minder pluizig geworden.'

Herrie op de Markt: SSR-Leiden Lustrumfestival

Garenmarkt, zaterdag 29 oktober, 12.00 – 24.00 uur, €12,50

Lustrumviering van S.S.R. in 1911.

English page

Can You Afford to Learn Dutch?

Why language classes should be free

International students who want to learn Dutch face utterly baffling costs, says **Kanta Dihal**.

It is hard to learn Dutch. Most people in the Netherlands are keenly aware of that, whether Dutch-speaking or not. Yet if you now think that learning Dutch is hard because of the harsh, grating consonants, or the illogical grammar in which you sort of have to feel whether a noun takes the article 'de' or 'het', you are quite right, but not there yet.

An equally important reason why it is so hard to learn Dutch is because no one will let you. Surprisingly, that even includes the university.

Mare recently published an article in which it is argued that international students need to possess a

fair command of Dutch before they are able to take on any kind of employment in the Netherlands – even a part-time cleaning job. What the article unfortunately did not have room for is the pressing matter that students who actively pursue learning Dutch via the university face utterly baffling costs.

I am Dutch myself, writing in English for obvious reasons – this article concerns those of you who might not read Dutch well. I have studied abroad several times, and have seen that other universities can be much better at lowering the bar for students looking to learn the language(s) of the country they arrived in. The high cost of language classes at the Leiden University Language Centre can easily put students off even trying.

Have a look at the courses the Language Centre offers. They offer Dutch courses at four levels: 1A, 1B, 2A, 2B. Each course spans 12 classes, or one term. The cost? For students and staff of Leiden University, these courses cost a whopping €210 per term.

After forking over €840 and completing the 2B course, you have reached – congratulations – level A2.2. No wonder the *Mare* article did not mention this option: this level is not enough to take on any kind of employment in a Dutch-speaking environment.

Here is the description that the Council of Europe uses to describe level A2 (as they don't seem to acknowledge the existence of an A2.2): "Can understand sentences and frequently used expressions related to

areas of most immediate relevance (e.g. very basic personal and family information, shopping, local geography, employment). Can communicate in simple and routine tasks requiring a simple and direct exchange of information on familiar and routine matters. Can describe in simple terms aspects of his/her background, immediate environment and matters in areas of immediate need."

If you were a beginner and wanted to reach level B1 ("Can understand the main points of clear standard input on familiar matters regularly encountered in work, school, leisure, etc."), be prepared to take the three Dutch 1-3 semi-intensive courses at €530 per course. Only the BAs International Studies and Liberal Arts and Sciences offer Dutch courses as part of the degree, and students from other degrees are not allowed to enrol in these courses.

The same issue, by the way, applies to people who wish to improve their English via the Language Centre. The English for Academic Purposes course (12 classes) costs €200.

Compare this to Newcastle University, where I spent a year as an Erasmus scholar. When I arrived in Newcastle, I had to prove my English was good enough before the start of term. If I didn't sit an English language test, my student card would be blocked. If the test had shown that my English language skills were below a certain level, I would've been offered English language classes, for free.

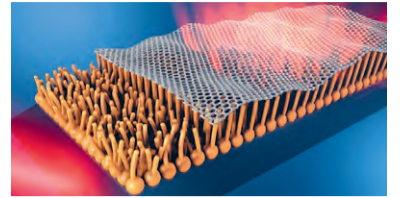
After forking over 840 euros, your Dutch is still not good enough to get you any kind of employment

At Oxford, where I am doing a PhD now, they're kind of expecting you to already speak English fairly well. However, they wouldn't turn down a mathematics genius because her English is wonky. So they too offer an English for Academic Purposes class, which costs £35 per term (€35, I guess? Thanks, Brexit). The same fee applies for all other non-intensive courses their language centre offers – including Dutch. Oh, and if you prove that you need it, rather than wanting to take a language course out of interest, they waive this fee. If Leiden does offer this possibility, the Language Centre does not advertise it on their website.

As many of you will know, someone who wishes to learn Dutch in the Netherlands can quickly become lazy about it, as people are usually very happy to speak English with you. In The Hague in particular, an extremely international city due to the presence of embassies and the International Court of Justice, some expats found it so hard to practice their Dutch that they made "Spreek Nederlands! Met mij!" (Speak Dutch! To me!) badges that they could display on their lapels.

Yes, it will always be a struggle for incoming students to learn Dutch in an environment that is all too eager to switch to English for your benefit. But it would be amazing if that were the only hindrance, and that the university would at least allow students to be able to afford a course in which they were able to learn the meaning of the words "Spreek Nederlands met mij."

Kanta Dihal is a doctoral researcher in science communication at the University of Oxford. She is an alumna of Leiden University (BA English Language and Culture; BA Film and Literary Studies; ResMA Literary Studies).

Crowd surfing

Leiden chemists have made a layer of graphene go crowd surfing on a layer of phospholipids. In terms of physics, graphene is a miracle substance: it's one molecule thick and has all sorts of special electrical properties which make it suitable for building things like sensors. Phospholipids are molecules that can have their cake and eat it: they have fatty, water-resistant side and a phosphate side that is soluble in water. The membrane surrounding every living cell consists of phospholipids and the pharmaceutical industry uses them for administering substances that don't dissolve well in water.

PhD candidate Lia Lima and her fellow researchers describe, in the science journal *Nanoscale*, how graphene, when it covers lipids, compresses them and protects them from being washed away – the scientists call it "crowd surfing". The benefits are mutual: the fatty layer improves the electric conductivity of the graphene layer. By combining graphene with phospholipids, you can, in theory, easily administer tiny sensors to a human body.

Vaping

In *Respiratory Research*, LUMC Professor Pieter Hiemstra and a German colleague present a literature retrospective on electronic cigarettes. These cigarettes are rapidly gaining in popularity, raising the question as to how healthy they really are. However, e-cigarettes are difficult to study, even when test animals or cell cultures are used. So far, no one has drawn up any reliable standardisation for research strategy. There are different kinds of e-cigarettes; they all have different ignition temperatures and contain all sorts of different potions. Although it's reasonably evident that you can safely eat those flavourings, how safe is it to smoke them?

The available studies are not sufficient to predict how bad vaping could be in the long term. Nonetheless, it has emerged that, although e-smoke is better for you than cigarette smoke, it too has adverse effects on your lung cells. Studies conducted on test animals reveal that smoke from e-cigarettes increases your chances of contracting an infectious disease and can cause COPD-like tissue damage, just like ordinary cigarettes. Oh, and that nicotine is extremely addictive, even if you don't burn the rest of the tobacco plant.

Doggerland

During the last ice age, much of Earth's water was trapped in the glacial caps, so the sea level was much lower than it is now. You could have walked from Holland to England. In fact, the dry area of the Southern North Sea was populated by mammoths, lions, deer - and people. Archaeologists can't tell us very much about those people just yet. Usually, archaeologists work with sites of which they know how they were dug; that produces more information than a piece of bone found in a fishing net or in a sand bank thrown up as coastal protection.

In the *Journal for Archaeological Science*, Leiden/Groningen Professor Hans van der Plicht describes an isotope study on human remains from this Doggerland. Isotopes are versions of atoms with a different number of neutrons than the usual sort. "Ordinary" nitrogen has 14 neutrons but there is also a heavier version that has 15. The proportions between the two in a bone can tell you something about the owner of the bone's diet. Van der Plicht and his colleagues draw the conclusion that the inhabitants of what is now sea mostly ate freshwater fish. So archaeologists have managed to obtain at least a little bit of information.

Van blockbuster tot bloedbad

Het Leids filmfestival heeft voor elk wat wils

Vrijdag begint de tiende editie van het Leiden International Film Festival, met tientallen films over onder meer aliens, zeemeerminnen, schipbreukelingen en de Leidse gifmengster Goeie Mie.

Harry Potter als scheten latend lijk *Swiss Army Man* begon als een grap: een film over de vriendschap tussen een gestrande schipbreukeling en een scheten latend lijk, die samen de weg terug naar de bewoonde wereld zoeken. Makers Daniel Kwan en Daniel Scheindert pitchten het idee maar half-serieus bij de studio, zonder verwachtingen. En toen kregen ze tot hun eigen verbazing de opdracht het te filmen.

Hank Thompson (Paul Deno), schipbreukeling op een tropisch eiland in de Stille Oceaan, staat op het punt zichzelf op te hangen als zijn oog opens valt op een aangespoeld lichaam op het strand, gespeeld door Daniel Radcliffe. Hank is extatisch omdat hij denkt dat zijn eenzaamheid voorbij is, maar het enige teken van leven dat het morsdode lijk toont is een onafgebroken hoer-veelheid scheten. Toch neemt Hank het lijk – dat hij Manny noemt – mee op sleeptouw. Hij komt erachter dat hij Manny kan manipuleren en tot op zekere hoogte tot leven kan laten komen. De twee ontwikkelen zelfs een soort vriendschap.

De absurdistische film ging in première op het Sundance Festival in de VS dit jaar, en was een van de meest besproken voorstellingen.

Niet per se in positieve zin, overigens: de helft van de bezoekers was de scheet-, piemel-, en kotsgrappen snel zat, en verliet de zaal voordat de film was afgelopen.

Sindsdien zijn de meningen verdeeld: *you either love it or you hate it*. Maar de scheidslijn tussen goeie en slechte schetengrappen is dun. Recensenten zitten over het algemeen in het 'love it'-kamp: ze prijzen de film om de ijzersterke acteerprestaties van Dano en Radcliffe, die met zijn tweeën het hele verhaal dragen. Niet makkelijk als er een dood speelt. De makers weten daarnaast door de scheten heen een ontroerend verhaal te vertellen over vriendschap en eenzaamheid. Ook krijgen ze bonuspunten voor originaliteit: als er een ding zeker is, is dat er nog nooit eerder een dergelijke film is gemaakt.

Ontploffend zeeleven

Vrijwel onbekend bij het Europese publiek maar de succesvolste film aller tijden in China: *The Mermaid* verbrak dit jaar alle records en staat ruim bovenaan de Chinese ranglijsten met een omzet van 528 miljoen dollar (ruim 483 miljoen euro). Stephen Chow (bekend van over-de-top kungfu-films als *Kung Fu Hustle* en *Shaolin Soccer*) liet zich inspireren door de Kleine Zeemeermin, en maakte een komische actiefilm waarin de personages flink afgetakeld worden en bloed rijkelijk vloeit. Het verhaal draait om de rijke zakenman Liu Xuan (Deng Chao), die plannen maakt een natuurreservaat droog te leggen en al het zeeleven

met futuristische sonar-apparaten wil laten ontploffen. Wat hij niet weet is dat er in het reservaat een kolonie zeemeerminnen leeft, verborgen voor de mensheid. Ze zinnen op wraak en sturen de mooie Shan (Lin Yun) om hem te verleiden en vervolgens te vermoorden. Het plan valt in het water als Shan en Xuan verliefd op elkaar worden.

Vertrouw de pap niet

'Op een heel charmante manier kan ze mensen om zeep helpen', zegt de Leidse regisseur Henny Hartevelt bewonderend over Anja Beckers. Zij speelt de seriemoordenaar Maria Swanenburg in de film *Goeie Mie Recomposed*.

Hartevelt maakte de film met bewoners van de Leidse wijk Tussen de Rijnen, waar de echte Swanenburg

(1839-1915) woonde. De bijnaam Goeie Mie dankte ze aan de zorg voor arme en zieke buurtgenoten. In het geheim sloot ze echter begrafenisverzekeringen voor hen af. Aan de koffie, soep en pap die ze uitdeelde, voegde ze arsenicum toe. Terwijl haar slachtoffers crepeerden, streek zij het geld op. Zeker 27 moorden pleegde ze, maar ze werd verdacht van meer dan negentig. De laatste dertig jaar van haar leven zat ze in een tuchthuis in Gorinchem. Hartevelts eigen familie komt 'al eeuwen' uit Tussen de Rijnen. Tijdens het filmen deed hij een ontdekking, dankzij historica en Goeie Mie-kenner Ingrid Moerman. 'Een bekend verhaal is dat twee meisjes, vijf en twaalf jaar, ook van Mies vergiftigde pap hadden gegeten, net als de kat. Hun broertje zag de kat gek doen, en vertrouwde de pap niet. Later kreeg hij nog kinderen, waaronder mijn oma. Goeie Mie had zeven polissen afgesloten voor zijn familie. Met twee betaalde ze de begrafenis van de zusjes, de andere vijf stak ze in eigen zak.' Ook andere deelnemers aan het filmproject bleken familie te zijn van slachtoffers. 'Of van Goeie Mie zelf. Haar achter-achternicht is onze regieassistent.'

De première van Goeie Mie Recomposed is uitverkocht. Andere vertoningen: Vrijplaats, 31 oktober en 1, 3 en 4 november, 20.00, €7,50. In de wijk Tussen de Rijnen worden 28 en 29 oktober 's avonds Halloween-tochten georganiseerd rond de Leidse gifmengster. Meer informatie op Tussenderijnen.nl. MVW & AK

Leiden International Film Festival 28 oktober – 6 november
In o.a. *Trianon*, *Kijkhuis*, *Leidse Lente* en de *Hortus Botanicus*
Kaartjes: €9,- per film
www.Leidenfilmfestival.nl

Academische Agenda

Prof. mr. dr. M. Kesler zal op vrijdag 28 oktober een oratie houden bij benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Rechtsgeleerdheid met als leeropdracht Strafwetgeving. De titel van de oratie is 'Audiovisuele verslaggeving in een gemoderniseerd Wetboek van Strafvordering'.

Mw. A. Helfricht hoopt op dinsdag 1 november om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Chromatin modifiers in DNA repair and human disease'. Promotor is Prof.dr. S.M. van der Maarel.

Dhr. S.A. Hoyng hoopt op dinsdag 1 november om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Gene therapy and nerve repair'. Promotoren zijn Prof.dr. M.J.A. Malesy en Prof.dr. J. Verhaagen.

Dhr. R.C. Power hoopt op dinsdag 1 november om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'Evaluating the dietary microremain record in dental calculus and its application in deciphering hominin diets in Palaeolithic Eurasia'. Promotor is Prof.dr. J.J. Hublin.

Dhr. B. van Waarde hoopt op woensdag 2 november om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The Lead Zeppelin'. Promotor is Prof.dr. T.H. Oosterkamp.

Dhr. T. Witteveen hoopt op woensdag 2 november om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Severe acute maternal morbidity: risk factors in the Netherlands and validation of the WHO Maternal Near Miss Tool'. Promotoren zijn Prof.dr. J.J.M. van Roosmalen en Prof.dr. K.W.M. Bloemenkamp.

Dhr. G.M. van Buuren hoopt op woensdag 2 november om 15.00 uur te promoveren tot doctor in Governance and Global Affairs. De titel van het proefschrift is 'Doelwit Den Haag?'. Promotoren zijn Prof.dr. E. Bakker en Prof.dr. B. de Graaf.

Dhr. A. al Tuma hoopt op woensdag 2 november om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Guns, Culture and Moors'. Promotor is Prof.dr. H. te Velde.

Mw. R. Schats hoopt op donderdag 3 november om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'Life in Transition'. Promotoren zijn Prof.dr. M.L.P. Hoogland en Prof.dr. P.C.M. Hoppenbrouwers.

Mw. L.R. Heij hoopt op donderdag 3 november om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'ARA290, a Novel Treatment for Neuropathic Pain in Sarcoidosis'. Promotor is Prof.dr. A. Dahan.

Mw. M.R. Douma hoopt op donderdag 3 november om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Remifentanyl for labour pain: safety and efficacy'. Promotoren zijn Prof.dr. A. Dahan en Prof. dr. J.M.M. van Lith.

Mw. S.M.A. Soenen hoopt op donderdag 3 november om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Mild intellectual disability: an entity?'. Promotoren zijn Prof.dr. I.A. van Berckelaer-Onnes en Prof.dr. E.M. Scholte.

Dhr. J.M.J. van Rijn van Alkemade hoopt op donderdag 3 november om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Effectieve rechtsbescherming bij de verdeling van schaarse publieke rechten'. Promotoren zijn Prof.dr. W. den Ouden en Prof.mr. J.E.M. Polak.

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 25 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, brugklas vmbo. *Nederlands, brugklas mavo-havo. *Engels, 4vmbo. *Wiskunde, 2mavo. *Wiskunde, brugklas havo. *Wiskunde, 2vmbo. *Aardrijkskunde, biologie, Engels, 3vmbo-basis. *Wiskunde, Nederlands, brugklas havo-vwo. *Wiskunde, Nederlands, Engels, brugklas vmbo-tl. *Wiskunde, 4vmbo-tl. **Leiden-Zuid**, 13 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs**: *Engels, 2mavo. Onderwijswinkel, Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoonen@owwleiden.nl.

Agenda

FILM

LEIDEN INTERNATIONAL FILM FESTIVAL
Meer info: www.leidenfilmfestival.nl
Vanaf 28 oktober

MUZIEK

POPRONDE
Diverse locaties
Do 27 oktober, 19.30, gratis
GEBR. DE NOBEL
I Am Oak
Vr 28 oktober, 20.00, €10,-
MTC Party: Hairyween
Za 29 oktober, 23.00, €20,-
Venom Inc (UK) + Supports: Mortuary Drape + Vital Remains
Zo 30 oktober, 17.00, €15,-
Dark Funeral + Krisiun + Deserted Fear
Do 3 november, 19.00, €20,-
Randy Hansen
Do 3 november, 20.00, €18,-
VRIJPLAATS LEIDEN
Betondorp III (dubstep/drum&bass)
Halloween Edition
Za 29 oktober, 22.00
QBUS
Marc O'Reilly
Zo 30 oktober, 15.00, €5,-
PAARD VAN TROJE (DEN HAAG)
Paardcafé: Folk Road Show & Bromley
Do 27 oktober, 19.30, gratis
Meridian Brothers
Vr 28 oktober, 19.30, €15,00
Danny Vera
Za 29 oktober, 19.30, €17,50
Puur Gelul 23
Zo 30 oktober, 19.30, €12,50

THEATER

LEIDSE SCHOUBURG
Vaders en zonen
27, 28, 29 oktober, 20.15, vanaf €21,50
Anne-Marie Jung: De Exoot
Ma 31 oktober, 20.15, vanaf €17,-
De Familie Flöz
Di 1 november, 20.15, vanaf €19,50
VRIJPLAATS LEIDEN
Try Out Pieter Jouke – Dingen die ik dacht (stand-up comedy)
Vr 28 oktober, 20.30,
Famous for 15 minutes – poëzie open mic
Vr 28 oktober, 21.00
THEATER DE WARE LIEFDE
Al Dente: Odysseus, Misdadiger
28 en 29 oktober, 20.30, vanaf €10,-

Biologisch eten? Wij geven in onze winkel elke maandag 10% korting op alle boodschappen. Dat doen we bij een minimale besteding van 20 Euro. Student? Dan geldt er geen minimumbedrag! BioWinkel Brandnetel/Vrouwens-teeg 5, Leiden. www.brandnetelbio.nl.

Leiden University's Diversity Feedback Group is looking for new members! The Diversity Feedback Group is an independent group of **highly motivated students and young alumni** of Leiden University who voluntarily **advise the board** on issues of diversity and inclusiveness. Are you a student or young alumnus of Leiden University with a demonstrable affinity with diversity? Would you like to contribute to an inclusive climate at our university? If so, please send a concise letter of motivation (in Dutch or English) to klankbordgroepdiversiteit@leidenuniv.nl before **November 21st**. Participation in the Feedback Group takes four to eight hours each month. We will send a reply to tell you if you are invited for an interview with some of the current members in December.

Maretjes extra

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is € 23,- incl. BTW voor elke vijftiendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk de op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Klein gespecialiseerd (**familierecht**) **advocatenkantoor** in Leiden zoekt **oproepkracht** (student rechten) voor gemiddeld 8 uur per week voor **secretariële werkzaamheden**. Sollicitatiebrief en CV s.v.p. mailen aan info@vhso.nl. Website: www.vhso-advocaten.nl

Kamervragen

Foto Marc de Haan

‘Ik hospiteerde met een blauw oog’

Mark Streder (23, Russische studies)

Waar: Het Superhuis, Hogewoerd
Aantal bewoners: 17
Grootte: 15 m²
Huur: €340

Hoe kom je aan deze kamer?

‘Via het hospiteeraanbod van Quintus. Ooit was het een Minervahuis. Uit die tijd stamt de naam. Later werd het een Minerva- en Quintushuis, daarna een Quintushuis en tegenwoordig is het een Quintus- en Augustinushuis. De hospiteeravond was redelijk druk, maar ik viel wel op. De avond ervoor, na wat drankjes met mijn dispuut, had ik een ongelukje. Daardoor verscheen ik met een dik blauw oog, met hechtingen en alles.’

Heb je leuke huisgenoten?

‘Het is een redelijk groot huis, maar we zijn onwijs hecht. Er is altijd wel iemand om je ei bij kwijt te kunnen, ook in het

weekend. We gaan samen naar de UB en we eten samen. We doen aan alle huizenactiviteiten van Quintus en Augustinus mee. En we hebben een kat: Leco. Voluit: Le Connaisseur. Zeker nu ik een bank heb, komt hij hier vaak zitten. Die stond nog op mijn kamer bij mijn ouders. Omdat ik daar niet vaak meer kom, wilden ze die verbouwen. Mijn huisgenoten zitten hier trouwens ook veel vaker.’

Waar komen je andere meubels vandaan?

‘Het is een beetje bij elkaar gescharreld. Mijn bureau was van mijn grootouders en mijn bed komt van internet. En die grote tv: in sommige huizen geldt de mos dat je geen tv mag kijken op je kamer. Daarvoor kom je maar naar de fusie. Maar iedereen heeft tegenwoordig een laptop met Netflix, dus ach.’

Heeft je kamer nog nadelen?

‘De schuine muur. Daardoor kan ik niet veel veranderen aan de indeling. En in de zomer is het niet uit te houden. Dan zet ik de airco aan om te kunnen slapen. Maar het bevalt prima hoor, ik hoef niet meer door te verhuizen. Dat heb ik één keer gedaan. Ik begon in de kleinste kamer van het huis.’

Wat vind je het mooist aan je kamer?

‘Het uitzicht! Zeker ’s avonds, als de Hooglandse Kerk verlicht is. Ik kijk uit op het dakterras van een dispuutsgenoot. Soms praten we zo met elkaar. Laatst zagen we op een ander dak een vrouw tai chi doen. En met 3 oktober heb je perfect zicht op het vuurwerk.’

En die Quintus-kledij?

‘Ja, die zijn van de Explocie, de restaurantcommissie, en van het barbestuur.

Mijn dispuutsdas hangt er ook, en mijn Quintusbroek, die ik zoveel mogelijk draag. De geur die daar vanaf komt wil ik liever niet in mijn kledingkast.’

Hebben jullie huistradities?

‘Het kerstdiner, aan het begin van de zomer, en het huisweekend. We gaan dit jaar naar Sofia toe.’
 ‘Om verwarring te voorkomen krijgen nieuwe huisgenoten een andere naam, als er al een huisgenoot hetzelfde heet. Of als we een naam niet over onze tong kunnen krijgen. Op de bierstreeplijst in de fusie heeft iedereen sowieso een bijnaam. Mij noemen ze “normale factor”. Omdat mensen het vaak niet doorhebben als ik dronken ben. En omdat ik het niet leuk vind om zo genoemd te worden. Niemand wil toch normaal zijn?’

DOOR MARLEEN VAN WESEL

Column

Rechtdoorzee

Door een zee van blauwe bloesjes loop ik de rechtenfaculteit binnen. Overal om me heen lopen vrijwel identiek uitzierende studenten die de woorden van Henny Vrientens vader net iets te letterlijk lijken te nemen: ‘Knoop je jas dicht, doe een das om, was eerst je handen, kam je haren, recht je schouders...’

Zelf voel ik me meer verbonden met Doe Maar-zanger Henny Vrientens dan met de vader uit het liedje ‘Pa’. In het gareel lopen was namelijk ook niet mijn favoriete bezigheid, waardoor ik na wat incidentjes op bezoek mocht bij de uitvoerders van het recht: de politie. In veel gevallen vond ik het rechtssysteem wat ongenueanceerd. Te rechtlijnig.

Enmaal aangekomen in een van de rechtensteden van Nederland kwam daar dan de optie om mijn mening bij te stellen: de confrontatie met rechtenstudenten. Ik had er zelfs een paar als huisgenoot. Na een paar maanden zelf colleges gevolgd te hebben, vroeg ik er een of hij tijdens de opleiding toevallig ook iets leerde over ethiek.

Ethiek is, in het kort, filosoferen over datgene wat een handeling goed of slecht maakt. In mijn ogen is dat waar het rechtssysteem begint. Maar mijn huisgenoot vond dit juist overbodig. Rechtsregels toepassen, daar draaide het volgens hem om.

Een tijdje later, toen hij wat colleges rechtsfilosofie had gevolgd, kwam hij er dan toch op terug. Dat hij een glimp kreeg van wat er zich achter de sluiers van Vrouwe Justitia bevond, voelde alsof ik hem uit zijn tunnelvisie wist te halen.

Ze zeggen dat je wordt wat je studeert. Nog niet eens zozeer in de zin dat een rechtenstudent daadwerkelijk jurist wordt, laat staan dat een filosofiestudent filosoof wordt, maar omdat het je visie op dingen vormt.

Toch was het slechts zijn visie tegen de mijne, mijn woord tegen het zijne. En dat terwijl ik zelf geen rechten, maar journalistiek-colleges had gevolgd in ‘t Kamerling Onnes Gebouw en hij notabene wél wat filosofie heeft meegepikt.

Terwijl ik via het Rapenburg terugloop naar het Lipsius besef ik dat we eigenlijk niet eens zoveel verschillen. We zijn gewoon allebei gevormd door verschillende boeken (inmiddels een paar dezelfde), andersoortig gebrabbel en anders uitzierende medestudenten. Misschien was juist mijn visie op de geesteswetenschappers niet rechtlijnig genoeg.

Ik nader het einde van de Doelenssteeg. De schuifdeuren van het Lipsius gaan open. Via een zee van blauw geverfde haren loop ik mijn eigen faculteit weer binnen.

MATTIJN DE GROOT is student filosofie

Bandirah

